

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מְתוֹרֶתְךָ

נִפְלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

ישנו משל ידוע, שרבי שמעון בר יוחאי הוא שליח ששולח העם ברצונו להכיר את מלכו, והוא חוזר ומספר על המלך בסודות ספר הזהר; האריז"ל הוא שליח שני, שחוזר ומביא לעם תמונה־צלום של המלך, בסודות המפורטים־הציוריים להפליא שבכתבי האריז"ל; אבל הבעל שם טוב הוא השלישי שמביא את המלך עצמו אל העם — העם שכבר לא מוכן להסתפק בסיפורים וציורים, בדיבורים על המלך, אלא רוצה לראות אותו ולקחת אותו לעצמו. בדור שלנו אנחנו זקוקים לבעל שם טוב, שיביא אלינו את המלך עצמו.

[מתוך השיעור 'סוד ההשלמה']

אמר תשפ"ו

04

נחישות והשלמה

נקודה מעובדת
נשיאת הפכים בדרך לגאולה

05

מחשבת צדיקים

מאור עינים לפרשת אמר
להעלות ולהתעלות דרך ה'אין'

11

סוד ההשלמה

כוונות חדשות בספירת העומר
ההשלמה עם המציאות
והפריצה למשיח

19

שומע כעונה בספירת העומר

פניני ספירת העומר
עיון בנגלה ובפנימיות
בהלכות ספירת העומר

25

פרקי אבות

פרק ד משנה ב
שכר עברה
הגמול הטוב על עברות - מדת השפלות

26

הסיפור החסידי

החשבון היה נכון
רבי שמואל מקארוב

28

מענות ותשובות

תשובות הרב לשואלים
תגובה אימפולסיבית וברכה מתוקה
למסיבת סידור

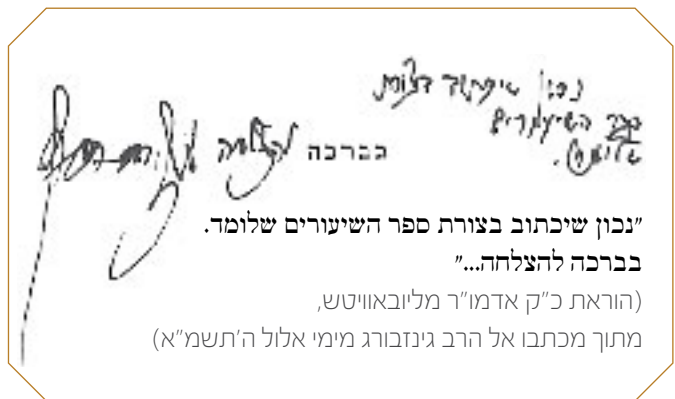
29

פאזל אביר

אין מצב אבוד
רזי ילמד אותנו על 'הזדמנות שניה'
ומה הקשר לרבי מאיר בעל הנס

העלון מופק ע"י עמותת
אוהבים להיות יהודים.
לקבלת השיעורים במייל
ולהצטרפות לצוות המפיצים:
itiel@pnimi.org.il
עריכה: אביב מויאל
עיצוב: דעה צ' אביחיל
מערכת: הרב יוסף פלאי,
בעד יעקבי ואיתיאל גלעדי
עריכת מקורות: ישראל כץ, מנחם-
זאב וינגורט, יוחאי אלימלך רוה

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל קוראי **נפלאות**, בתוך כל בית ישראל.
שלשה שיעורים בגליון השבוע: שיעור **מאור עינים** על הפרשה, חלק נוסף ויקר **מסעודת משיח** ופניני **ספירת העומר** מורחב.

השיעור הראשון – **מחשבת צדיקים** – הוא השיעור השבועי **במאור עינים** על הפרשה ובו התבאר איך עבודת הצדיק ["ועמך כולם צדיקים"] היא **להעלות** נפשות, מתוך תפלה על כל יהודי שנכנס למחשבתו, **ולהתעלות** בעצמו תמיד, כשהמעבר בין מדרגה למדרגה הוא בסוד ה'אין' היוצר את **הכלי לקומה הבאה**.

השיעור השני – **סוד ההשלמה** – הוא חלק נוסף (וכנראה אחרון) **מסעודת משיח** המרוממת דהאי שתא, ובו התבארו שתי **כוונות פנימיות נפשיות** לספירת העומר. כוונה אחת 'רזית' יותר, על יסוד ביאור של **רבי לוי יצחק שניאורסון** לזהר, וכוונה שניה נפשית פנימית יותר, **שמגדירה מחדש** את התכונות העיקריות של שבע מדות הלב. המאמר 'צובר תאוצה', כשהוא מגיע לשיאו בהתמודדות עם נקודה רגילה – **מתי צריך לחתור קדימה בנחישות** שלא רואה בעינים' **ומתי נדרשת השלמה עם המציאות**, בחיים בכלל ונוגע להבאת המשיח בפרט. השיעור מתפרסם לקראת שבוע ההוד, שבוע ההשלמה, ומספק **הכנה מיוחדת לל"ג בעומר** הבא עלינו לטובה.

השיעור השלישי – **שומע כעונה בספירת העומר** – הוא מדור **פניני ספירת העומר מורחב** בנוגע בעיון הלכתי ופנימי **לדין שומע כעונה** בכלל ובספירת העומר בפרט ומתוכו עולה כי **מהות מצוות הספירה** היא לא רק האמירה, אלא הכוונה הפנימית. חלקו השני של מאמר זה יתפרסם **אי"ה בגליון הבא**.

טנא מלא ברכות – מזל טוב מזל טוב – לחבר המערכת החשוב, **הדולה ומשקה** לרבים מתורתו של הרב – **הרה"ח איתאל שי' גלעדי** וב"ב, לרגל **שידוכי בתו** שרה פליאה תחי' עם הת' לוי יצחק שי' ויגורט. בנין עדיעד.

שמו לב: **התוועדות ל"ג** בעומר תתקיים השנה **באנגלית** בבית כנסת שירת דוד ברחוב מתתיהו הכהן 40 **באפרת**, ביום שני, ליל ל"ג בעומר, בשעה **20:30** (דמי כניסה 50 ש"ח). כתמיד, תוכלו גם לצפות בה **בשידור ישיר** [עם כתוביות בלשון הקדש].

שבת שלום ומבורך,

המערכת

סדר הלימוד לשבוע פרשיות **בהרבחקתי** הבעל"ט:
נ"ך יומי – איוב פרקים ח"ד; **משנה – זבחים** פרק יב.

נקודה

מעובדת מתוך שיעור

נחישות והשלמה

והוד הן שתי הרגלים, הצועדות יחד בשיתוף פעולה (עד שהן נקראות "תרין פלגי גופא"). נחישות ש'לא רואה את המציאות בעינים' עלולה להפוך לשגייה בדמיונות או להביא לשבירת הכלים – במקום שאדם יתקדם באמת אל היעד הוא 'ינעל' על ציור מסוים שבנה לעצמו ויבנה לעצמו עולם דמיוני בו הכל מתחולל כרצונו־שלו, בלי קשב למציאות ולהשגחת ה' המתגלה בה. השלמה בלי נחישות, געגועים וחתירה אל היעד, עלולה להפוך לפסיביות, ליאוש וגם להסבר שהמציאות הפגומה היא טובה לכתחילה.

לכן, נדרשות שתי התכונות: הנחישות צריכה להיות מחוברת למציאות, מביטה בה במבט מפוכח, מתקנת את עצמה בהתאם להתרחשויות ולא 'בורחת' לעולם הדמיון. להשלמה אסור לבטל את החזון ואת השאיפה, אלא רק לתת לה אחיזה במציאות, בלי לדמיין ובלי להשבר. "משיח בא בהסח הדעת" – כשרואים שההתעקשות לא משיגה את מטרותיה צריך לדעת להשלים ולהרפות, ודווקא מתוך כך 'להקים לתחיה' את השאיפה למשיח באופן מבורר יותר.

ל"ג בעומר, הוד שבהוד, יום ההילולא של רבי שמעון בר יוחאי, הוא יום ההשלמה שבהשלמה. רשב"י מביט במבט מפוכח על המציאות בדור של גלות וחורבן, ועם זאת מבעיר את האש העקשנית, הנצחית והמנצחת, של פנימיות התורה. לפני רשב"י לא חרב בית המקדש – לא מתוך התעלמות מהמציאות, אלא מתוך השלמה עם כך שבית המקדש בעצם מעולם לא התקיים (שהרי המקדש שחרב לא מימש באמת את רצון ה' בתחתונים), המצמיחה נחישות לחתור אל יעודי הגאולה של המשיח והמקדש האמתיים, המתקיימים בינתיים באמונה התמימה של המשלים־הנחוש.

עבודת ה' דורשת מהיהודי להיות נחוש, להתגבר על כל המניעות ולא להתבלבל מעלמא דשקרא. גם בשביל להביא את המשיח, אמר הרבי מליובאוויטש שצריכים 'עשרה עקשנים'. הצדיק מתעקש גם מול הקב"ה, כביכול, עד ש"צדיק גוזר והקב"ה מקיים" ואפילו "הקב"ה גוזר וצדיק מבטל".

ועם זאת, היהודי גם מסתגל לכל מציאות אליה הוא נקלע, מתוך אמונה בהשגחה הפרטית, ב"מילי דעלמא" ופעמים רבות גם ב"מילי דשמיא", מתוך הנחה שכעת ה' רוצה שיעבוד אותו באופן הזה. צדיקים מתעקשים לבטל גזרות – אבל לפעמים הם מרימים ידים ומודים שנכשלו. גם העקשנות להביא את המשיח "היום" – כדברי המשיח עצמו – עדיין לא צלחה, ועם ישראל נאלץ להשלים עם כך שעד כה ה' אמר "היום לא"...

יהודי הוא נושא הפכים בעצם. כבן ל"עם חכם ונבוך" הוא יודע ש"אלו ואלו דברי אלהים חיים", ומסוגל לשאת את ההפכים לא רק בהכרתו – בשכלו ובאמונתו – אלא גם בתחושות לבו, כאשר "בכיה תקיעא בלבאי מסטרא דא וחדוה תקיעא בלבאי מסטרא דא". כך הוא מכיל בקרבו יחד את הנחישות וההשלמה.

הנחישות היא תכונת ספירת הנצח, הנחושה לנצח את כל המניעות, וההשלמה היא תכונת ספירת ההוד, היודעת להודות במה שמעליה, להכנע ולהשלים עם המציאות. הספירות נצח

שיעור

מאור עינים לפרשת אמור

מחשבת צדיקים

קיצור מהלך השיעור

בשיעור מאור עינים השבועי נלמדו שתי תורות קצרות המשלימות זו את זו. הראשונה, והעיקרית, מלמדת על **עבודת הצדיק – להעלות נפשות שנפלו ולהתעלות בעצמו** באין־ערוך – כאשר בשיעור מוסבר כיצד עבודה זו שייכת **לכל אחד ואחת**, "ועמך כלם צדיקים". בעלית הצדיק **ממדרגה למדרגה** יש רגע של 'אין', בו הוא מחזיק את עצמו רק באמצעות **הרשימו** של המדרגה הקודמת, ובתורה השניה מוסבר – בהקשר של ספירת העומר, המצוה בה אנו עסוקים בימים אלו – **סוד הרשימו כיצור כלי לאור חדש** ממדרגה גבוהה באין ערוך.

א. להעלות ולעלות

לעשות טובה למי שעולה במחשבה

אמור אל הכהנים וגו' לנפש לא יטמא בעמיו וגו'. הענין נודע שיש נפשות שנפלו ממדרגתם וצריכים להעלותם ולקשרם למעלה, וזה נעשה על ידי הצדיק המקשר הכל ומעלים.

כאשר מדובר בספרים הקדושים על עבודה של הצדיק – כדוגמת העלאת נפשות שנפלו, אודותה מדובר כאן – אפשר לתהות מה השייכות של הדברים אלינו, היהודים הפשוטים. אכן, אליבא דאמת אין לחשוב שמדובר במשהו נבדל מאתנו. "ועמך כלם צדיקים"^א – כל אחד

הוא צדיק, ורק דרוש רצון כדי לגלות זאת, ולכן יש לו שייכות גם עבודות של צדיק אמיתי, על כל פנים "אפס קצהו ושמך מנהו"^ב.

והוא, כי הצדיק קשור בבורא יתברך במחשבתו הקדושה, ואותו הנפש והניצוץ החושק ורוצה לעלות מנפילתו בא אליו במחשבתו, הוא סימן שלהעלותו הוא מבקש ולהקימו מנפילתו,

"המחשבה משוטטת תמיד", בכל מיני עניינים, ובמחשבה מופיעות לעתים קרובות כל מיני דמויות – של אנשים שחיים בעולם הזה וגם של אנשים שנמצאים כבר בעולם האמת (או פרצופי אנשים שכלל לא מכירים). כאשר עולה במחשבת האדם דמות של משהו,

נרשם (מהזכרון) ע"י איתאל גלעדי. שבת אחרי־קדושים תשפ"ו – כפ"ח.

א ישעיה ס, כא.

ב ראה תנאי פמ"ד.

גם שהרע שבו יעורר את הרע שבאדם החושב עליו. כשמישהו נכנס למחשבת האדם-הצדיק – "ועמך כלם צדיקים", כנ"ל – או שהצדיק יעלה אותו או שאותו אחד יפיל את הצדיק.

אלא יאחו צדיק דרכו לאחו בבורא ית' וביראתו, ואז מתקרב ומקרב הנפש ההיא גם כן. רבי מאיר מפרימישלאן אמר: מי שקשור למעלה – לא נופל למטה^א. כדי להמנע מנפילה צריך לאחו למעלה, בבורא יתברך וביראתו, ואז הצדיק נמצא בתנועה מתמדת של התקרבות ויכול לקרב גם את מי שעולה במחשבתו ומבקש העלאה.

ונודע שכל הקרוב קרוב קודם, מפני שהוא קרוב לשרשו של הצדיק מתעלה ומתקרב תחלה לתקנו למי שצריך תיקון.

מי שבא לאדם ומבקש ממנו טובה, שיעלה את נשמתו, הוא מי ששייך לשרשו וקרוב אליו כאשר "הקרוב קרוב קודם".

נפילה בדרך להתעלות

ויש עוד בחינה אחת, שאם הצדיק עצמו רוצה לעלות למדרגה יותר גדולה ממדרגתו, אז תחלה נופלים ממנו החיות והקדושה שהיה לו מקודם, כשם שהצדיק מעלה אחרים, כך הוא עצמו רוצה וצריך לעלות תמיד "מחיל אל חיל"^ב, ממדרגה למדרגה, וכשהוא רוצה לעלות למדרגה גבוהה באיך-ערוך ממקומו הראשון הוא צריך ליפול ממדרגתו הראשונה, להגיע לנקודת 'אין' בין 'יש' ל'יש'^ג. כך ידוע מצדיקים שכדי לבוא לארץ ישראל צריך לוותר, במסירות נפש, על כל המדרגות הקודמות שהיו לו בחוץ לארץ^ד. אדם רוצה להתעלות ודווקא לשם כך מפילים אותו ("כי נפילתי" – דווקא – "קמתי"^ה, "שבע יפול

מהעולם הזה או מעולם אחר, אות הוא כי מבקשים ממנו לעשות לו טובה. איך? קודם כל במחשבה טובה – לחשוב טוב על אותו אדם (הרי כתוב "ואיש את רעת רעהו אל תחשבו בלבבכם"^ו "מרובה מדה טובה"^ז, שיש לחשוב רק טוב על כל אחד שעולה במחשבה). והעיקר, בתפלה – להתפלל שה' ייטיב לו במה שהוא צריך, בגשמיות וברוחניות. יסוד היסודות של הבעל שם טוב הוא לדעת שהכל בהשגחה פרטית, וגם מחשבה שעולה לאדם היא בהשגחה פרטית – ה' רוצה שאתפלל כעת על אותה נפש. זהו פירוש עמוק ב"הלואי יתפלל אדם כל היום כולו"^ח – אין הכוונה לחזור שוב ושוב על תפלת שמו"ע, אלא להיות מודע למה שעולה במחשבה המשוטטת תמיד ומתוך כך להיות במצב מתמיד של תפלה. התפלה היא "עבודה שבלב"^ט, דהיינו שעיקרה במחשבה. שוב, אם אני נזכר במישהו סימן שהוא במצב של נפילה (שעל כן הוא 'נפל' במחשבתו) והוא מבקש הקמה – צריך להאמין ולדעת שאחרת הוא לא היה נכנס במחשבתי – ועלי למלא את תפקיד הצדיק שמעלה אותו למעלה בתפלה (וכידוע הקשר בין תפלה לנפילה^י, ובפרט בכוונת נפילת אפים, שעניינה ירידה למטה להעלות נשמות וניצוצות נפולים^י, ודוק).

ואז הצדיק צריך לראות שלא ימשיכו ח"ו למטה,

מכיון שמדובר במי שנמצא במצב של נפילה יש בו כעת רע – הוא מעורב טוב ורע, כמו קליפת נגה, והצד האפל שלו עלול להיות מסוכן. קודם כל, יתכן שבמקום לחשוב עליו טוב יתעורר עליו כעס, וזו נפילה של החושב, ויתכן

ג זכריה ח, יז.

ד יומא עו, א.

ה ברכות כא, א.

ו ראה גם הטבע היהודי מאמר "התפלה המתמדת".

ז תענית ב, א.

ח ע"פ דברים ט, יח. ראה דברים רבה ב, א.

ט שער הכוונות דרושי נפילת אפים דרוש ג. ובכ"מ.

י ע"ח שמ"ט פ"ב. ובכ"מ.

יא ראה ספר השיחות תרצ"ו עמ' 95 ואילך. ובכ"מ.

יב תהלים פד, ח.

יג יונת אלם פ"ג; נצח ישראל פכ"ו. ובכ"מ.

יד ראה שבחי הר"ן סדר הנסיעה שלו לא"י. ובכ"מ.

טו מיכה ז, ח.

הנסיין בא לבחון את כנות הרצון של האדם, כמה הוא באמת רוצה להתעלות

שכאשר משהו עולה במחשבה זו בקשה של קטן – שנמצא כעת במצב של קטנות – לעזור לו ולהעלותו. כל נושא הקטנות והגדלות שייך לימי הספירה, בהם לפי הארזי"ל^ט יוצאים מקטנות לגדלות וחוזר חלילה (עד שמגיעים לשלמות הגדלות ביום מתן תורה). צריך לדעת שלפעמים אני גדול, שעולים במחשבתי 'קטנים' שצריך להכיר, ולפעמים אני קטן, שאז אני עולה במחשבתם של גדולים ממני כדי שיעשו לי טובה ויעלו אותי.

לנפש לא יטמא בעמיו, ר"ל שלא יומשך הצדיק ח"ו אחרי הנפש ההיא שהוא בעמיו, היינו מדריגה הפחותה.

הנפשות שצריכות העלאה הן הנפשות שנמצאות במצב של "לעמיו", מצב של גחלים עוממות^כ, שהחלק האפל גובר בהן ומעמעם את האור והאש שלהן. לכן מי שעוסק בהעלאה שלהן צריך להזהר שהוא לא ימשך ויפול אחרי החלק האפל והעמום.

כי אם לשארו זו אשתו (יבמות כב:), אשה יראת ה' (משלי ל, לא), ר"ל שידבק ביראת ה'. ואחר כך פירש הפסוק אליו, ר"ל כל זה מפני שהנפשות ההם קרובים אל הצדיק בשרשו, לכן באים אליו לעזרתו, שהם לאביו ולאמו וגו', ועל דרך זה כל הקרוב קרוב קודם.

בפרשה מופיע פעמיים שרש קרב ("הקרוב קרוב קודם"), בהתחלה, "לשארו הקרב אליו"^{כא}, שחז"ל דורשים על אשתו, כפי שהוא מביא כאן, ובסוף, "ולאחוזו הבתולה הקרובה אליו"^{כב} – בתחלה בכתוב חסר, "הקרוב" (אותיות רבקה ו־קרובה), ובסוף בכתוב מלא, "הקרובה", המשלימים ל-625, 25 ברבוע, אדם במילוי (אלף דלת מם) וכו'. הוא כותב "שהם לאביו ולאמו",

צדיק וקם"^ט). לפעמים הוא גם עושה זאת באופן יזום, כמו רבי זירא, שכאשר רצה לעלות לארץ ישראל צם מאה תעניות כדי לשכוח את תלמוד בבלי ולזכות לתלמוד ארץ ישראל^י – לעלות

ממוחין דאמא למוחין דאבא^{יא}. אכן, כמו שכתוב בתניא – בחנוך קטן, הקדמת שער היחוד והאמונה – גם כשהצדיק נופל ממדרגתו הוא לא כמו כל אדם, אלא נשאר בו רשימו ממדרגתו הקודמת. בעצם, הרשימו – שהוא ירחיב לדבר עליו גם בתורה הבאה בספר, כדלקמן – הוא הכח לקום מהנפילה ולחזור למדרגתו (ולמעלה ממנה). אם האדם נאחז ברשימו, בזכרון של המדרגה הקודמת שנותן כח לקום, הוא עומד בנסיין – הנפילה היא נסיון (ורמז: נפילה ע"ה עולה נסיון) – וקם מהנפילה, ואז הוא זוכה למדרגה גבוהה באין ערוך.

וכשהוא אחר כך מתעצם בתשוקתו ומתקרב לה', מוסיפין לו מעלה יותר על מעלתו, כי עמד בנסיון.

מלה חשובה כאן היא "מתעצם" – הנסיון בא לבחון את כנות הרצון של האדם, כמה הוא באמת רוצה להתעלות, וכשהוא מגלה שזהו רצון עצמי שלו ומשתוקק להתעלות ולהתקרב לה' הוא עומד בנסיון וזוכה לעלות למדרגה גבוהה באין ערוך.

"להזהיר גדולים על הקטנים"

וזהו אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת, פירש רש"י להזהיר גדולים על הקטנים, הם מדריגות הנפשות שנפלו צריכים הגדולים להעלותם. את הכפל של "אמר... ואמרת" מסביר רש"י "להזהיר גדולים על הקטנים" – הגדולים הצדיקים צריכים להעלות את הקטנים הנפולים. אדם צריך לדעת את הגדולה שלו, ולהבין

יט דרושי פסח וספיה"ע בשעה"כ ופנ"ח.

כ תניא שעהויה"א פ"ז.

כא ויקרא כא, ב.

כב שם פסוק ג.

טז משלי כד, טז.

יז בבא מציעא פה, א.

יח ע"פ תקו"ז חדש צח, א.

אותה, אלא מדרגה שאף אדם לא השיג אותה (היינו מדרגה נשאה ונעלמה, שהיא בלתי-מושגת בעצם).

בלשון חז"ל, השימוש במובן של "בתולה" בשביל משהו לא ידוע, כלומר לא 'מעובד', הוא בביטוי "קרקע בתולה"^{כו} (הרי אשה היא "קרקע עולם"^{כז} והיודעה – בא אליה – הוא כחורש קרקע בתולה). וכמה רמזים: "קרקע בתולה" עולה המלה הראשונה בתורה, "בראשית" – ההתחלה הבתולית של הכל. ראשי וסופי התיבות קרקע בתולה – קב בגימטריא אמונה ור עה בגימטריא בטחון – יוצרים את המלה בקעה, שהיא מקום פתוח-בתול שדורש עיצוב, "בקעה מצא וגדר בה גדר"^{כח} (בקעה גם מלשון בקיעה, כמו "אז יבקע כשחר אורך"^{כט}, סוד אור הקו^ל הבוקע לקרקע הבתולה של חלל הצמצום, וכן בסוד "בקע לגלגל" לא, וד"ל). קב-עה (אמונה-בטחון) עולה גם גן עדן, רמז לכך שגן עדן הוא קרקע בתולה – מדרגה לא ידועה וקבועה מראש, אלא משהו שכל אחד מעצב לעצמו לפי עבודתו (וממילא "כל צדיק נכוון מחופתו של חברו"^{לב}, שהרי לכל אחד גן עדן ייחודי שאין לאף אחד אחר).

לה יטמא, ר"ל בשבילה צריך שיוסר ממנו כל בחינתו של קדושה, ונמצא הוא נופל בעת ההיא מהקדושה ח"ו אל מקום טמא. אלא הצדיק מתחזק, ואז מוסיפין לו כאמור, ויצא מאפילה לאור גדול. כפי שנתבאר קודם, כדי לעלות למדרגה חדשה – קרקע בתולה – נדרש קודם נסיון של נפילה, זמן בו האדם מאבד את כל מדרגותיו ועליו להאחז ברשימו. הנפילה כאן מתוארת בלשון טומאה, שיש בה גם מובן של אטימות

אך בפסוק הסדר הוא "לאמו ולאביו", האמא קודמת לאבא, ומסבירים^{כג} שהקרבה לאמא היא ודאית יותר מהקרבה לאב – "הקרוב קרוב קודם" גם בתחושה מוחשית וברורה של קרבה.

קרקע בתולה

אחרי דרשת תחלת הפרשיה על העבודה הראשונה שהוא הזכיר, העלאה של נפשות נפולות, הוא דורש את סיום הפרשיה על העבודה השניה, העליה של הצדיק עצמו (ושוב, "ועמך כלם צדיקים"):

ולאחותו הבתולה וגו'. כי כתיב (משלי ז, ד) אמור לחכמה אחותי את, ר"ל אם רוצה ליכנס למדרגת חכמה יתר על מעלתו. ונקרא הבחינה ההיא בתולה, בחי' איש לא ידעה, שעדיין לא השיג אותה מעולם, וזהו אשר לא היתה לאיש.

על החכמה נאמר "החכמה מאין תמצא"^{כד} – היא באה מבחינת 'אין', אבל יש לה גם ממד של 'יש' (מציאות ממשית

של "תמצא")^{כה}. לכן, בכל מדרגה שאדם נמצא, יש שאיפה לזכות "למדרגת חכמה יתר על מעלתו" – לעלות מה'יש' של החכמה שהשיג אל ה'אין' שלה, עליה שבאין ערוך. כל חכמה הופכת בסופו של דבר ל'יש', וצריכים לעלות ל'אין' שלמעלה ממנה – לשאוף שלא אשאר בהבנה שכלית ('השכלה'), אלא בדבקות פנימית באלקות ('עבודה'). המדרגה שאליה האדם לא הגיע היא בבחינת "בתולה", כשהדגש כאן הוא ש"איש לא ידעה", "אשר לא היתה לאיש" – לא רק מדרגה שאותו אדם עדיין לא השיג

גן עדן הוא קרקע בתולה – מדרגה לא ידועה וקבועה מראש, אלא משהו שכל אחד מעצב לעצמו לפי עבודתו

כו עבודה זרה לב, א.

כז ע"פ סנהדרין עד, ב.

כח עירובין ו, א; ק, ב; חולין קי, א.

כט ישעיה נח, ח.

ל תו"ח בראשית קפט, ג.

לא שמות לח, כו.

לב יל"ש ישעיהו רמז ת (וראה תנחומא פינחס פי"ד).

כג ספרא עה"פ. וראה גם רבינו בחי' וכלי יקר, ובכ"מ.

כד איוב כח, יב.

כה וראה עוד על שני הממדים בשיעור שבת תז"מ (נדפסה בגליון אחו"ק) השתא.

שבו יש שינויים, אבל האמונה שלמעלה ממנו היא תענוג עצמי שבחינת "לא שנית" ^{לח}, ללא כל שינויים (תענוג תמידי שרק מתעצם מרגע לרגע, ושבעצם נמצא מעל לזמן לגמרי).

בכל אופן, בתענוג עליו מדובר כאן – מושג התענוג הידוע לנו – יש השתנות ונדרש לחדש אותו כל פעם, ולכן יש בו תנועה של "רצוא ושוב", "רצוא" של הסתלקות ואחריו "שוב" של התחדשות האור. אכן, גם כאשר האור מסתלק ב"רצוא", הרי "כל דבר שבקדושה אינו נעקר לגמרי מכל וכל ממקומו ומדרגתו הראשונה" ^{לט} והוא מותיר "רשימו". הרשימו, כפי שכבר הוזכר, הוא גם זכרון שמאפשר לשוב ולהתחזק (על דרך "הבלא דגרמי" שנותר על העצמות וממנו תחית המתים ^מ), אבל כאן הוא מסביר בעומק מה תפקידו של הרשימו:

ועל ידי שמסתלק עושה כלי שיוכל לקבל תענוג, ובלא הסתלקות לא היה כלי ולא היו יכולים לקבל תענוג.

בקבלה מבואר ^{מא} שמהתעבות האורות נתהוו הכלים. התעבות האורות מתחוללת על ידי הסתלקות האור – הממד הפנימי-הרוחני יותר של האור מסתלק, והרשימו שנשאר הוא בעצם הממד החיצוני-ה'עבה' של האור, וכשהוא נשאר לבד האור מתעבה ומתהווה כלי, שמאפשר להכיל-להשיג אור נעלה יותר (וכך גם המושג המקורי של הרשימו, רשימו שנותר אחרי הסתלקות האור מחלל הצמצום, הוא שרש הכלים ^{מב}).

וזהו חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה, כלי לקבל חמדה.

ההבנה הפשוטה היא ש"כלי חמדה" הוא התורה, אבל לפי ההסבר כאן החמדה היא

וטמטום – בנפילה האדם חווה טמטום המח וטמטום הלב, אבל כשהוא מתחזק ועומד בנסיון הוא חוזר למעמדו הראשון ואף עולה למדרגה גבוהה באין ערוך.

ב. כלי חמדה

הרשימו יוצר כלי

התורה הבאה משלימה את החלק השני של התורה הקודמת – העמידה בנסיון כדי לעלות בדרגה – בהסבר פנימי של סוד הרשימו ותפקידו (כפי שהוזכר בקיצור):

וספרתם לכם וגו'. חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה, חיבה יתירה נודעת להם וכו' (אבות פ"ג מ"ד).

כלל הדבר, שתענוג תמידי אינו תענוג, לכך והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א, יד). אך אינו נפסק רק שמשאיר רשימו.

בחסידות מוסבר ^{לג} שהתענוג מכוון כנגד פנימיות הכתר – פרצוף עתיק יומין. אכן, בתוך פרצוף עתיק יומין גופא יש הבחנה בין שבע המדות התחתונות (ז"ת דעתיק), המלוכשות-נתפסות בפרצוף אריך אנפין (כח הרצון), שהן תענוג מורכב, לשלש המדות העליונות (ג"ר דעתיק), המכוונות גם "רישא דלא ידע ולא אתידע" ^{לד}, שהן תענוג פשוט בלתי מורכב, תענוג עתידי, שבעולם שלנו מתבטא כאמונה פשוטה ללא טעם ^{לה}. האמונה היא תענוג בלתי נודע – אף אחד לא באמת יודע ומבין מהי אמונה – אבל היא הכח המניע הפנימי ביותר בנפש ("כח המניע הבלתי מתנועע" ^{לו}). הכלל "תענוג תמידי אינו תענוג" ^{לז} נכון דווקא לגבי התענוג המורכב,

לג מאמרי אדה"ז תקס"ז עמ' שעט. ובריבוי מקומות.
לד ע"פ זהר ח"ג רפח, א"ב. ראה חסדי דוד הנאמנים ח"ז עמ' 144. ובכ"מ.
לה ראה סוד"ה "הפך ים ליבשה" תשי"ט; הנפש פ"ד (עמ' עב). ובכ"מ.
לו ראה מורה נבוכים ח"ב פ"א; אברבנאל לישעיהו; אור השכל ח"ג.
לז ראה מגיד דבריו ליעקב אות קסח בשם הבעש"ט.

ובכ"מ.

לח מלאכי ג, ו.

לט תניא אגה"ק כז.

מ זהר ח"ג קסט, א; ספר הליקוטים משפטים פכ"ב.

מא ראה ע"ח ש"ז פ"א. ובכ"מ.

מב ראה לקו"ת הוספות לויקרא נד, א.

כל עוד תפקיד

הרשימו ככלי
לתענוג עליון עוד
יותר איננו נמצא
במודע – התענוג
איננו שלם. רק
כש"נודעת
להם" התכלית
של ההסתלקות
והרשימו הוא
נעשה כלי שלם
לקבל תענוג גבוה
עוד יותר

התורה (שאכן נקראת
"חמדה גנוזה"^{מג}) והתענוג
שבה – התענוג הגדול
ביותר בעולם, כמפורש
בסיום תורה זו – ואילו
"כלי חמדה" הוא הכלי
לקבל את התענוג הזה
(ורמז: **כלי חמדה** במספר
קדמי עולה **אמת** – 21
ברבוע, סוד "**אהיה** אשר
אהיה"^{מד}, כאשר רק חלק
הקדמי כאן עולה **חי**
ברבוע – כלי של אמונה,
שהיא לשון מנא-כלימה,
ל"תורת אמת"^{מו}, בסוד
"איהו אמת, איהו אמונה"^{מז}).

זהו חיבה יתירה, שיהיו יכולים לקבל תענוג.
את סיום המשנה, "חבה יתרה נודעת להם
שנתן להם כלי חמדה", ניתן להסביר שכל עוד
תפקיד הרשימו ככלי לתענוג עליון עוד יותר
איננו נמצא במודע – התענוג איננו שלם. רק
כש"נודעת להם" התכלית של ההסתלקות
והרשימו הוא נעשה כלי שלם לקבל תענוג גבוה
עוד יותר.

געגועי הכלה לחתן

ומבשרי אחזה אלוה, כדאיתא במדרש לכך
אמרה תורה נדה תטמא שבעה ימים כדי שתתחבב
על בעלה. ולכן צוה הש"י שבעה שבועות תספר לך,
כנגד שבעה נקיים, כדי שיוכלו לקבל תענוג הגדול,
דהיינו קבלת התורה.

הזהר^{מח} מדמה את ספירת העמר לספירת
שבעה נקיים בהם מטהרת הכלה מתוך ציפיה

ליחוד עם החתן. המדרש מסביר שהטעם
הפשוט של ימי הטומאה והריחוק של מחזור
טהרת המשפחה הוא כדי לחדש כל פעם את
החבה והתענוג שיש בין בני הזוג. כלומר, זו
דוגמה פשוטה ומוחשית לכך שדווקא הרשימו
– הזכרון-מעורר-הגעגוע שיש בזמן הריחוק
וההסתלקות – יוצר כלי לתענוג חדש (וגבוה
יותר, שהרי מחזור טהרת המשפחה איננו רק
מעגל, אלא ספירלה של עליה תמידית^{מט}). כשם
שבין בני זוג הריחוק מעורר את החבה ועושה כלי
לתענוג מחודש, כך גם ימי ספירת העמר ביחס
ל"יום חתונתו" זה מתן תורה^נ בכל שנה ושנה:
כי בכל חג שבועות אנו מקבלין התורה, כמאמר
רז"ל (ברכות סג:): כאילו היום ניתנה. ואין לך תענוג
כקבלת התורה, שהיא יחוד פנים בפנים כמ"ש
(דברים ה, ד) פנים בפנים דבר ה' אל כל קהלכם וגו'.
מוסבר בחסידות^{נא} שהיחסים בין התענוג
והרצון עצמם הם יחסים של פנים ואחור
– שרש התענוג בפנימיות הכתר, הפנים של
הכתר, ושרש הרצון בחיצוניות הכתר, האחור
של הכתר (כלומר, ביחסים הרגילים של תענוג
ורצון, התענוג הוא תכלית המכוון, מה שאדם
מכוון אליו את פניו, בעוד הרצון מתייחס גם
למה שדרכו יושג התענוג, מה שאדם עושה
בדרך אחר). ממילא, "אין לך תענוג כקבלת
התורה, שהיא יחוד פנים בפנים". ורמז מכוון
למתן תורה: "**פנים בפנים**" ועוד **תענוג** עולה
"**נעשה ונשמע**"^{נב}, שבני ישראל אמרו דווקא
מתוך פניה לה' פנים בפנים (וכן עולה **רשפי**
אש, מתוכה דבר ה' בפנים בפנים אל כל קהלכם;
כלות הנפש, שחוו בני ישראל במתן תורה^{נז}; **ע**
פנים לתורה^{נד}), וד"ל.

מט ראה **ברית הנישואין** מאמר "טהרת המשפחה" עמ'
פה. ובכ"מ.

נ שיר השירים ג, יא. תענית כו, ב.

נא תניא אגה"ק ד"ה "דוד זמירות קרית להו". לקו"ת
במדבר יח, ב, ובכ"ד.

נב שמות כד, ז.

נג שה"ש רבה ו, ג (ובכ"ד).

נד במדבר רבה יג, טו; זהר ח"א מז, ב ועוד.

מג ע"פ שבת פח, ב.

מד שמות ג, יד.

מה וראה **שכינה ביניהם** עמ' יג.

מו מלאכי ב, ו.

מז ראה זהר ח"ג קצח, ב.

מח זהר ח"ג צז, ב.

שיעור

כוונות חדשות בספירת העמר

סוד ההשלמה

קיצור מהלך השיעור

ספירת העמר מזמינה אותנו – כל שנה וגם כל ערב – **להתחדש** בכוונה הפנימית שלה. בשיעור שלפנינו עוד שתי כוונות חדשות לספירה שנלמדו השנה בסעודת משיח (בנוסף לכוונה היסודית משיעור הנשים בליל שביעי של פסח, שכבר פורסמה בגליונות הקודמים). ב**פרק א** מוסברת הקבלת **שבעה אורות שנבראו לפני העולם לשבע מדות הלב**, וממילא גם **לשבעת שבועות הספירה. פרק ב**, בו הכוונה העיקרית, נותן **הגדרות פנימיות חדשות** לשבע המדות – התפשטות, הסתלקות, התחלקות, נחישות, השלמה, התכללות וצמאון (תשוקה). **פרק ג**, מגיע לעיקר ה'עבודה' הפנימית והרגישה, מקומה של **ההשלמה עם המציאות**, ונוגע בעצבים הרגישים של **ה'דחיפה' להביא את המשיח**. זהו חלקה האחרון של סעודת משיח השנה, המתפרסם כהכנה לשבוע ההוד ול"ג בעומר. השיעור "מוסיף והולך", מתקדם **מכוונות 'קבילות' יותר להגדרות 'נפשיות' חדשות ועד 'עבודה' – אל תעצרו באמצע!**

א. שבעה אורות

שבעה אורות שקדמו לעולם

בזהר כתוב^א שיש "ז' נהורין" שנבראו לפני העולם – אור תורה, אור גיהנם, אור גן עדן, אור כסא הכבוד, אור בית המקדש, אור תשובה, אורו של משיח.

רבי לויק, אבא של הרבי, מקביל^ב את שבעת האורות לשבע מדות הלב מחסד עד מלכות – שבעת ימי הבנין. וההקבלה בקצרה: "אור תורה" שייך ליום הראשון של מעשה בראשית, היום של "יהי אור"^ג. סתם אור הוא "תורה אור"^ד ועל האור של היום הראשון כתוב "וירא אלהים את האור כי טוב"^ה, "טוב לגנוז

ב לקולו"י על אתר (עמ' ריג ואילך).
ג בראשית א, ג.
ד משלי ו, כג.
ה בראשית א, ד.

נרשם (מהזכרון וממחברת הרה"ח גיוראימנחם שי' בן יעקב) על ידי איתיאל גלעדי. סעודת משיח, שביעי של פסח תשפ"ו – כפ"ח.
א זהר ח"ג לד, ב.

בו כי טוב"ט, "טוב לשמים וטוב לבריות"כא
(לבריות), עשית הטוב והישרכב בעיני אלהים
ואדםכג, "תפארת לעושיה ותפארת לו מן
האדם"כד. ביום שלישי נבראו העצים הנחמדים
למראה וטובים למאכל (כולל עץ החיים שבתוך
הגן ועץ הדעת טוב) – כאשר גן רומז למזיגת
ריבוי הגוונים של התפארת. בתחלת היום נקוו
המים אל מקום אחד כדי שתראה היבשה, לצורך
גן עדן, כאשר "נהר" של המים הנקוים בסוד
'אחד' יוצא מעדן להשקות את הגן"כה.

"אור כסא הכבוד", עליו נאמר "והוכן חסד
כסא"כז, שייך לספירת הנצח, ענף החסד (שהוא
גם כסא עבודו וגם כיסוי לו, כיסוי האור שנברא
ביום הראשון במאורות שנבראו ביום הרביעי,
להבדיל בין היום ובין הלילהכח).

"אור בית המקדש" שייך בפשטות להוד,
כדרשת חז"ל "וההוד"כח זה בית המקדש"כט.

עד כאן הקבלת האורות היתה כסדרם בזה.
עיקר החידוש הוא בשני האורות האחרונים, "אור
תשובה" ו"אורו של משיח", אותם הופך רבי
לוי'ק מהסדר הפשוט, ואומר ש"אור תשובה"
שייך למלכות – לה שייכת תשובה כפשוטה,
תשובה תתאה, תשובה תתאהל (בעוד התשובה
המקבילה לבניה היא בסוד תשובה עילאה, לה
זוכים דווקא לאחר תשובה תתאה) – ו"אורו
של משיח" שייך ליסוד, "מנחם משיב נפשי"לא,
המנחם וגואל את המלכותלב ("אורו" רומז למדה
הזו, הכוללת את כל האורות שקדמו לה ומחברת
אותם למלכות). הקדמת המלכות-התשובה

לצדיקים לעתיד לבוא, והיכן גזוז? בתורה".
מההקבלה הזו עולה דבר פשוט – עיקרו של
"אור תורה" הוא דווקא "תורת חסד"י (הלומד
תורה על מנת ללמד לאחריםי, וכך להפיץ את
האור בכל העולם).

"אור גיהנם" – לגיהנם יש 'אור' (בשורוק),
לשון אש, אך בפנימיותו יש לו גם 'אור'
(בחולם), "אור כי טוב" – "מה רב טובך אשר
צפנת"ט ברוח צפון' (צפון היינו שמאל, גבורה),
ש"משם תפתח הרעה"יא. הטוב הצפון "גניז
בגויה"יב (רק לעתיד לבא הוא יתגלה בבחינת
"טוב הנראה והנגלה"). האור הגנוז בגיהנם הוא
סוד "גם זו לטובה"יג, בגימטריא גיהנם, כנודע.
האור שייך בפירוש למדת הגבורה העונשת את
הרשעים, כמבואר בתניאיד. מי עתיד 'לזכות'
לאור הצפון הזה? הגיהנם נברא ביום שני
למעשה בראשיתט, היום שלא נאמר בו "כי
טוב" (הנראה והנגלה, כנ"ל) משום שנברא בו
המחלוקתט – חלוקת-הבדלת המים העליונים
מן המים התחתונים על ידי הרקיע, סוד "רקיע
כעין הקרח הנורא"יד הרומז למחלוקת קרחי וכל
עדתו, היורדים חיים שאולה. רק לעתיד לבא
יתגלה הטוב ויתקיים "צדיק כתמר יפרח"ט,
סופי תבות קרחי.

"אור גן עדן" שייך ליום השלישי, ש"הוכפל

י ע"פ חגיגה יב, א ובראשית רבה יב, ו וכמבואר בבעש"ט
עה"ת בראשית אותיות כז, לה (ובמקור מים חיים שם אות
כג)..

ז משלי לא, כו.

ח סוכה מט, ב.

ט תהלים לא, כ.

י תניא אגה"ק יג.

יא ירמיה א, יד.

יב ראה זהר ח"ג קנט, א.

יג תענית כא, א; סנהדרין קח, ב.

יד ראה תניא אגה"ק טו.

טו שמות רבה טו, כב.

טז שם ד, ו.

יז יחזקאל א, כב.

יח אוה"ת קרח עמ' תרצז ובכ"ד.

יט תהלים צב, יג.

כ לקו"ת (האריז"ל) תהלים צב.

כא קידושין מ, א.

כב ע"פ דברים ו, יח.

כג ע"פ משלי ג, ד.

כד אבות פ"ב מ"א.

כה בראשית ב, י.

כו ישעיה טז, ה.

כז בראשית א, יד.

כח דהי"א כט, יא.

כט ברכות נח, א.

ל זהר ח"ג קכב, א (ברע"מ) ועוד.

לא איכה א, טז.

לב ראה גלין אחו"ק בשיעור "שמו של משיח".

תפארת־נצח־הוד־יסוד־מלכות, שעושה 'הפשטה' לנקודה שלהן ונותנת להן הגדרה חדשה.

את הספירות חסד וגבורה אפשר לתאר בזוג המושגים ההפוכים – התפשטות והסתלקות. יש מקובלים שאומרים ששני המושגים הללו הם עיקר כל קבלת האריז"ל. מי שמכיר את ספרי הלשם יודע שאצלו כל סדר השתלשלות מוגדר לפי המושגים הללו – התפשטות והסתלקות^ל, התפשטות בחסד והסתלקות בגבורה. התפשטות היא גילוי אור פשוט ואילו הסתלקות גם היא גילוי אור, אבל אור שמתגלה בדרך של הסתלקות – כמו אור גיהנם – אור הסובב כל עלמין, שמתגלה דווקא בדרך של הסתלקות והתרוממות, ועליו נאמר "כד

אתכפא סטרא אחרא [על ידי הגבור הכובש את יצר^ל] אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין"^{לח}. בשרש העליון, ההתפשטות וההסתלקות – החסד והגבורה – מופיעות עוד לפני ראשית התהוות העולמות. מדת החסד, "חסד לאברהם"^{לט}, היא התפשטות אור אין סוף שלפני הצמצום. הצמצום עצמו הוא הסתלקות האור (לעינינו^מ) בכח מדת הגבורה, מדת יצחק אבינו.

התחלקות והתכללות

אחרי ההתפשטות של אור אין סוף (מדת אברהם) וההסתלקות של הצמצום הראשון (מדת יצחק) בוקע קו וחוט של אור אין סוף אל תוך החלל – "אז יבקע כשחר אורך"^{מא} – והוא מדת

ליסוד־המשיח מלמדת שצריך לעשות תשובה כדי לזכות לאורו של משיח – "אין ישראל נגאלין אלא בתשובה" ו"כבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין"^ג.

כוונה בספירה

אם שבעת האורות שקדמו לעולם מקבילים לשבע הספירות מחדד עד מלכות (כפי שהן מושרשות באור אין סוף שלפני הצמצום, בסוד ז"ת ד"אחד^{לז}), יש כאן גם כוונה פשוטה לספירת העמר – כוונה של שבעת האורות, המתכללים זה בזה, בשבעת שבועות הספירה (שמקבילים למדות הלב המתכללות זו בזו, כמו הכוונה הפשוטה בסידור).

לפי ההקבלה הזו, היום – שביעי של פסח, יסוד שבחסד – הוא "אורו של משיח" שב"אור תורה", משיח שבתורה. היום הכי מתאים לעשות בו סעודת משיח, בה מדברים דברי תורה העוסקים במשיח שיגלה לנו תורה חדשה. ועוד, היום המיוחד בספירה

– ל"ג בעומר, הוד שבהוד, הילולא דרשב"י – הוא בית המקדש שבבית המקדש. הקבלה זו מתאימה למה שכתוב^{לה} שלגבי רבי שמעון בר יוחאי לא נחרב בית המקדש. החורבן נגע רק למקדש החיצוני, אבל המקדש הפנימי – המקדש שבמקדש – לא נחרב.

ב. הגדרות חדשות לספירות

התפשטות והסתלקות

כעת נגיע לעוד כוונה עיקרית בספירת העמר – עוד כוונה של שבע מדות הלב, חסד־גבורה־

לג רמב"ם הלכות תשובה פ"ז ה"ה.

לד ראה פלה"ר ד"ה "בראשית ברא" יח, א ואילך.

לה פלה"ר שמות ז, א בשם אדה"ז.

לו ראה לשם שבו ואחלמה ספר הכללים כללי התפשטות והסתלקות.

לז אבות ד, א.

לח ע"פ זהר ח"ב קכת, ב. וראה באריכות בהמשך "באתי לגני" תש"י, בפרט בפ"א וביאוריו.

לט מיכה ז, כ.

מ תניא שעהיוה"א פ"ז.

מא ישעיה נח, ח.

יודע שהעדפה של בן אחד יכולה להזיק^א, אבל בעיניו יוסף איננו בן אחד בין הבנים, אלא הבן שמשוגל לעשות התכללות בין הבנים (מתוך הכלה של כולם, כמו שאומרים היום). הוא אומר לשבטים – יוסף הוא בעל הכח להכיל ולכלול את כולכם, שלא תהיו ענפין מתפרדין. גם יוסף בחלומותיו מנסה לשדר לשבטים: כל מה שאני רוצה הוא לאחד אתכם, לא להתנשא עליכם. אם לא תרצו להתאחד ולהתכלל יהיה פירוד ביניכם, ואני המסוגל לאחד אתכם – להפוך את שנים עשר השבטים ל"גוי אחד בארץ"^ב. לכן יעקב מסר את כללות תורתו ליוסף^ג, לתת לו את כח התורה להכיל ולהכליל את כל השבטים.

צמאון

אחרי שני הזוגות שהסברנו – חסד וגבורה, שהם התפשטות והסתלקות, ותפארת ויסוד, שהם התחלקות והתכללות – נשאר שלש ספירות שצריך להבין, הזוג של נצח והוד וספירת המלכות. נתחיל דווקא מלהסביר את המלכות: יש מי שאומר שגדר המלכות הוא הרצון לקבל. כמו שבעל הלשם כולל את כל הקבלה בהתפשטות והסתלקות, כך בעל הסולם מייסד את כל ההבנה של הקבלה על המושגים של רצון להשפיע ורצון לקבל^ד. אכן, המלכות מקבלת מהיסוד – היא כלי לקבלה, "כלי ריקן מחזיק"^ה, בבחינת "דלית לה מגרמה כלום"^ו, רק מה שהיא דולה מלמעלה. כאשר הרצון לקבל נופל, בסוד "רגליה [של המלכות] יורדות מות"^ז, סוד גלות השכינה, הוא נותן יניקה וחיות לקליפת העלוקה – "לעלוקה שתי בנות הב"^ח, ואין כאן המקום להאריך בזה. מפני ה'בעייתיות' הזו של

יעקב. מבואר בקבלה וחסידות^{מב} שבקו עצמו יש פנימיות וחיצוניות, שהן בעלות תכונות הפוכות – חיצוניות הקו היא כח ההתחלקות האלקית, קו המדה שמודד את כל הפרטים המחולקים של העולמות זה מזה, ואילו פנימיות הקו היא חוט התופר את כל הפרטים ועושה ביניהם התכללות. חיצוניות ופנימיות הקו, כח ההתחלקות וכח ההתכללות, הן בעצמן מדות התפארת והיסוד, מדות יעקב ויוסף, המחוברות ביחד, "אלה תולדות יעקב יוסף"^{מג}, "גופא ובריתא חשבינן חד"^{מד}.

מדת התפארת של יעקב בנויה על התחלקות, הרמוניה של ריבוי פרטים וריבוי גוונים. עד יעקב הכל פשוט ואחיד-יחיד – "אחד היה אברהם"^{מה}, "כי אחד קראתיו"^{מי}, ואחריו יצחק הוא "בן יחיד"^{מז} (בעוד ישמעאל, בן השפחה, איננו כלל בן יחיד של אברהם), ואפילו כאשר יש שני בנים ברחמה של רבקה היא בוחרת ביעקב ודוחה את עשו. אבל יעקב כבר מעמיד שנים עשר בנים, יב שבטי יי-ה, שלכל אחד יש את הגוון המיוחד שלו – בית יעקב כבר לא בנוי על פשטות ואחידות, אלא על ריבוי גוונים שאמורים להתמזג יחד – "ישראל אשר בך אתפאר"^{מח}. עניינו של יוסף, שמדתו יסוד, הוא ההתכללות – "בן פדת יוסף"^{מט}, **פורת** אותיות **פותר ותופר**. יוסף מסוגל לקחת את כל הפרטים שבחלום ולתפור אותם יחד וכך לפתור את החלום ולהחזיר אותו להיות אחד. זו הסבה הפנימית לכך שיעקב מעדיף את יוסף בין הבנים – הוא

מב המשך תעריב ח"ב עמ' א'קסט ואילך; סה"מ עטר"ת ס"ע תמג ואילך.

מג בראשית לז, ב.

מד זר ח"ג רכג, ב ובכ"מ; ע"ח של"א פ"ג.

מה יחזקאל לג, כד.

מו ישעיה נא, ב.

מז בראשית כב, ב.

מח ישעיה מט, ג.

מט בראשית מט, כב.

נ תו"א כט, א.

נא שבת י, ב.

נב שמואל ב ז, כג; דה"א יז, כא.

נג רש"י על בראשית לז, ג.

נד ראה ספר ההקדמות ח"א פ"א הערה ל. ובריבוי מקומות.

נה ברכות מ, א.

נו ראה זר ח"א קפא, א ועוד.

נד משלי ה, ה.

נח שם ל, טו.

העיקר שכנגד

ההוד הוא
"הקב"ה גוזר
וצדיק מבטל",
אבל לפעמים
הצדיק מנסה
לבטל גזרה ולא
מצליח... אז
הוא משלים עם
המציאות

נחישות והשלמה

הזוג שנשאר להסביר הוא של הספירות נצח והוד. בשירת הים, שקראנו היום, אומרים "הוי' איש מלחמה הוי' שמו"^{סה} – ה' מנצח במלחמה. אבל תכלית המלחמה היא להגיע אל השלום שאחריה. בספר השרשים לרד"ק – ועוד^{סז} – מוסבר שבשרש שלם יש שלש משמעויות: תשלום (reimbursement), שלום (peace) ושלמות (completeness). אכן, היום משתמשים במשמעות נוספת בשרש הזה – השלמה עם המציאות (acceptance). לפעמים מתארים את היחס בין הספירות נצח והוד כמו בין רגש המנצח (winner) לרגש המפסיד-נכנע (loser)^{סח} – ההשלמה שייכת לספירת ההוד (שאחד ממובניה הוא הכנעה^{סח}). בעיקרי האמונה של פנימיות התורה^{סט} העיקר שכנגד ההוד הוא "הקב"ה גוזר וצדיק מבטל"^ע, אבל לפעמים הצדיק מנסה לבטל גזרה ולא מצליח... אז הוא משלים עם המציאות (שאני ה-loser, שבדרך מליצה היינו עצם הלזו שלו).

בנצח צריך להיות תנועת נפש הפוכה מהשלמה. בהתחלה חשבתי להשתמש במלה עקשות – הרבי אמר שצדיקים עשרה עקשנים^{עא} – אבל אחר כך חשבתי שמלה יותר נחמדה היא נחישות. נחישות היא הכח של נחשון בן עמינדב^{עב}, שהיום, בשביעי של פסח, קפץ ראשון

המושג "רצון לקבל" לא נשתמש בו בתור הגדרה של ספירת המלכות.

ישנם דרושי חסידות בהם מוסבר^{נט} שענינה העיקרי של המלכות הוא צמאון לאלקות – תשוקה אדירה לה'. על הצמאון של המלכות נאמר "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה"^{סז} – את האהבה-הצמאון של כנסת ישראל לה' לא ניתן לכבות-להרוות במים רבים של גילוי רזין

ורזין דרזין אורייתא. הצמאון הוא לה' עצמו, בלי נכוונות להסתפק בשום דבר פחות מכך – "אנא נסיב מלכא"^{סא}! הצמאון מלמטה – שלא מוכן להסתפק בשום אורות וגילויים, אלא רק בעצמות ה' – הוא שגורם לגילוי העצמות מלמעלה.

ישנו משל ידוע^{סב}, שרבי שמעון בר יוחאי הוא שליח ששולח העם ברצונו להכיר את מלכו, והוא חוזר ומספר על המלך (בסודות ספר הזהר); האריז"ל הוא שליח שני, שחוזר ומביא לעם תמונה-צלום של המלך (בסודות המפורטים-הציוריים להפליא שבכתבי האריז"ל); אבל הבעל שם טוב הוא השלישי (המשולש), שמביא את המלך עצמו אל העם – העם שכבר לא מוכן להסתפק בסיפורים וציורים, בדיבורים על המלך, אלא רוצה לראות אותו ולקחת אותו לעצמו. בדור שלנו אנחנו זקוקים לבעל שם טוב, שיביא אלינו את המלך עצמו.

אם כן, לפי ההגדרות המחודשות כאן נגדיר את המלכות כצמאון או תשוקה ("ואל אישך תשוקתך"^{סג}, תשוקה מלמטה המעוררת תשוקה מלמעלה – "אני לדודי ועלי תשוקתו"^{סד}).

נט ראה פלה"ד ש"ש ד"ה "מים רבים".

ס ש"ש ח, ז.

סא איכה רבה ג, ח.

סב ראה הקדמת בעש"ט עה"ת אות נז.

סג בראשית ג, טז.

סד ש"ש ז, יא.

סה שמות טו, ג.

סז מחברת מנחם שרש 'שלם'. וראה בעומק גם שיעור ד' כסלו תשע"ג (ובקצרה בשיעור ט"ו אייר תשע"ב).

סח וראה באורך גם בח"ב של התועודות י"ט כסלו (נדפס בגליון וישב) תשפ"ד.

סט ראה אוצר הנפש ח"ג עמ' נד.

עט אמונה ומודעות עמ' ריב.

ע ע"פ מו"ק טז, ב; תנ"דב"א פ"ב.

עא שיחת כ"ח ניסן תנש"א.

עב ראה גם חסדי דוד הנאמנים ח"ז עמ' 146 ועוד.

לים סוף ופעל את קריעת הים.

סיכום המבנה

אם כן, בכך השלמנו את כל המבנה:

גבורה	חסד
הסתלקות	התפשטות
	תפארת
	התחלקות
הוד	נצח
השלמה	נחישות
	יסוד
	התכללות
	מלכות
	צמאון
	(תשוקה)

ורמז: כל המושגים – **התפשטות-הסתלקות-התחלקות-נחישות-השלמה-התכללות-צמאון**
 עולה 207 (**אור, אין סוף**) פעמים הוי'! אם נחליף את המלה **צמאון** במלה **תשוקה** יעלה הכל גל פעמים **יעקב** (**רלא** פעמים הוי')!

ג. השלמה בדרך למשיח להשלים עם המציאות אחרי ג' תמוז

לפי הסדר הזה נצח שבנצח הוא היום של הנחישות שבנחישות ול"ג בעומר, הוד שבהוד – שבמובן מסוים הוא שיא ספירת העומר (יום מתן תורה, תכלית הספירה, של פנימיות התורה^{עג}) – הוא היום של השלמה שבהשלמה. עיקר החידוש של הפרצוף הזה הוא ההשלמה – בדרך כלל אנחנו רגילים לחשוב שצריכים להיות נחושים, עקשנים, וצריך להבין מה מקומה של ההשלמה (עם המציאות) בעבודת ה'.

נאמר את הדוגמה הכי רגישה כאן: חב"דניקים עסוקים בשאלה איך להבין ולחיות את המציאות שלאחר ג' תמוז. לא מוכנים

להשלים עם ה'עובדה' שהרבי איננו כאן, עומד מולנו, כמו שהיה לפני ג' תמוז, ונאחזים בנחישות ובעקשנות ש'לא קרה כלום'. ידוע שמכל מדות הלב הרבי הכי 'אהב' את מדת ההוד ("מודה אני לפניך"^{עד}), שלדרכנו עתה היינו מדת ההשלמה עם המציאות. המסר הוא שדווקא כדי שהרבי יתגלה צריכים להשלים עם המציאות שה"נכסה"^{עה} שלו איננו סתם אחיזת עינים, אלא הוא מציאות אמתית של "דעת תחתון" (וכידוע בחסידות^{עז}), על הפסוק "אל דעות הוי"^{עז}, שעצמות ה"אל... הוי" כולל יחד את שתי הדעות, דעת עליון ודעת תחתון, וששתייהן אמת 'באמת'. דווקא על ההשלמה הזו נאמר "אין משיח בא אלא בהסח הדעת"^{עח}. הנחישות וההשלמה, הנצח וההוד, הם "תרין פלגי גופא"^{עט} ולא סגי הא בלא הא – יחד עם הנחישות נדרשת גם הכרה במציאות ונכונות להשלים אתה (הרי יהודי הוא 'נושא הפכים' בעצם^פ, זהו היחוד האמתי שלנו, בו אנו נבדלים מכל עמי הארצות, להיות "עם חכם ונבון"^{פא} היודע ש"אלו ואלו דברי אלהים חיים"^{פב}), ויחד עם ההשלמה לא מוותרים על הנחישות להמשיך לצפות ולחתור אל היעד, ההתגלות. זהו משהו שדורש הרבה העמקה, ואפשר לתת לו כמה דוגמאות:

השלמת גדולי החסידות

אנחנו יושבים כאן בסעודת משיח, כמו שקוראים לכך בחב"ד. בהרבה חסידות עושים סעודה בזמן הזה, וקוראים לה סעודת הבעל שם

עד כפי ששמע ר' נחום סטילרמן מהרבנית חנה ע"ה (וראה קונטרס "ענינה של תורת החסידות").

עה במדבר רבה יא, ב.

עז ע"ח שכ"ה דרוש ב (מ"ק); סידור עם דא"ח ד"ה "מזמור לתודה" (מד, א). ובכ"מ.

עד שמואל"א ב, ג.

עח ע"פ סנהדרין צז, א.

עט זהר ח"ג רלו, א; ע"ח שכ"ד פ"א.

פ לקו"ש ח"ג בשלח אות ו.

פא דברים ד, ו.

פב עירובין יג, ב.

עג ד"ה "וספרתם לכם" תרס"ו ועוד.

הגאולה, על ידי הקמת תנועת החסידות והפצת המעיינות.

שלשה דורות אחר כך, בזמנו של נפוליאון, ידוע שהיתה מחלוקת בין גדולי החסידות. החוזה מלובלין, רבי מענדלי מדימינוב, המגיד מקוזניץ ועוד החליטו 'להתעקש' על הבאת הגאולה, שמלחמת נפוליאון תהפוך למלחמת גוג ומגוג והגאולה תגיע גם במחיר כבד של שפיכות דמים, ה"י, ואילו אדמו"ר הזקן הכריע שאין להתעקש, וצריך להשלים עם עיכוב הגאולה (כדי שתבוא בחסד וברחמים, בזכות הפצת המעיינות חוצה).

"היום לא"

למדנו הרבה פעמים¹⁹ את הסיפור בגמרא²⁰ בו רבי יהושע בן לוי שואל את המשיח "אימתי אתי מר?" והמשיח עונה לו "היום". כשעובר היום והמשיח לא מגיע טוען רבי יהושע בן לוי באזני אליהו הנביא שהמשיח הוא שקרן, ואליהו הנביא מסביר לו שכוונת המשיח היא לפסוק "היום – אם בקלו תשמעו"²¹.

אנחנו מסבירים לפי דברי המהר"ל בסוגיא, שיש כאן רמות שונות של תודעה – רבי יהושע בן לוי נמצא ברמת מודעות אחת, המשיח נמצא ברמת מודעות אחרת לגמרי, ואליהו הנביא משמש ביניהם כמתווך משום שהוא ברמת מודעות שנמצאת ביניהם. וממילא, ההסבר של אליהו הנביא בא ליישב את הדברים על דעתו של רבי יהושע בן לוי, אבל הוא לא בהכרח הכוונה של המשיח, שאומר "היום" בפשטות. אבל פחות הדגשנו שיש עוד שתי רמות מודעות – מעל ומתחת לשלש הרמות הללו: מחד, מתחת למודעות של רבי יהושע בן לוי, שמשוחח עם אליהו הנביא ועם המשיח, יש את המודעות של אנשים סתם, שהיא ודאי נמוכה בין ערוך. מאידך, מעל המודעות של המשיח קיים גם את הקב"ה בעצמו – המשיח אומר "היום" עם

טוב²². נוהגים לספר בסעודה הזו את הסיפור של הצלת הבעל שם טוב בדרכו לארץ ישראל²³. הספינה שלו טבעה, הוא הגיע לאי, ובנס חזר לאניה אחרת שבסופו של דבר חזרה – כנראה בטעות – לתורכיה, והוא הבין שמשמים לא רוצים שהוא יגיע לארץ ישראל. יש שמדגישים²⁴ בסעודה הזו את השמחה על כך שהבעל שם טוב חזר לאירופה, כי אחרת לא היתה מתפשטת תנועת החסידות. הם מסבירים שנסיון העליה היה סמוך להתגלות הבעל שם טוב – לפני או מיד אחריה – וכל ה"פוצו מעיינותיך חוצה"²⁵, ההפצה בה תלויה ביאת המשיח, לא היתה מתחוללת אחרת. אלו שלשה טעמים לסעודה, שלשה שלבים של משיח – השמחה על הצלת הבעל שם טוב, שהיא דבר גדול בפני עצמו; השמחה על התפשטות החסידות, שתביא משיח; והמשיח בפועל, שמאחלים שיבוא בסעודת משיח השנה!

אפשר להתבונן: הבעל שם טוב היה בדרך לארץ ישראל מתוך רצון להביא את המשיח (כמו ששלשה דורות אחר כך עלה רבי מנחם מענדל מויטבסק, בעל פרי הארץ, מתוך מגמה משיחית). לפעמים קושרים את הנסיעה שלו לארץ לרצון להפגש עם בעל אור החיים הקדוש, מפגש שיביא את הגאולה, אבל לפי המסורת שהנסיעה היתה סמוך להתגלות זה הרבה לפני שבעל אור החיים הקדוש הגיע לארץ (בה הוא שהה רק בשנתו האחרונה). בכל אופן, ודאי הנסיעה לארץ היא בשביל להביא את הגאולה, אבל על פניו זה לא הצליח. הבעל שם טוב נופל מכל המדרגות שלו, הוא שכח אפילו אלף-בית, ובסופו של דבר הוא חוזר מהנסיעה בניסי נסים. מה קרה לו? הוא השלים – ה' לא רוצה שאגיע לארץ, ואני משלים (אני ה'לוצער' הנ"ל). בסופו של דבר התברר שדווקא זו הדרך להביא את

19 נטעי גבריא פסח ח"ג פ"כ ושי"נ.

20 סיפורי חסידים (זוין) מועדים סיפור 291.

21 פה הגש"פ סקווירא (ירושלים תשנ"ג) עמ' קע.

22 משל ה, טז.

23 ראה לב לדעת "אמונה ובטחון" פ"ז ובביאוריו.

24 פה סנהדרין צח, א.

25 פט תהלים צה, ז.

השלמה שבהשלמה

נחזור לל"ג בעומר: בכוונה של שבעת האורות אמרנו שהוד שבהוד הוא בית המקדש שבבית המקדש, מתאים לכך שאצל רבי שמעון בר יוחאי לא נחרב הבית – מה שנראה כמו התעלמות נחושה מהחורבן – ואילו לפי הכוונה הזו זהו יום של השלמה שבהשלמה (מתוך מבט מפוכח על החורבן והגלות). איך הכוונות מסתדרות יחד? כשאומרים שלגבי רבי שמעון בר יוחאי לא נחרב הבית אין הפירוש שהוא 'מתעקש' שלא היה חורבן. הוא בוודאי מודע לגמרי לכך שהבית נחרב וגם משלים לגמרי עם המציאות הזו – ודווקא בזכות זה הוא זוכה שאצלו הבית לא נחרב לכתחילה (כמו ביאת משיח דווקא מתוך הסח הדעת ממשיח, כנ"ל).

בעומק, יש כאן קשר לדברי הרוגאטשוב^{צא} שבעצם מעולם לא קיימנו עדיין את מצוות הצבור של העמדת מלך ובנין בית המקדש, משום שמה שעשינו לא התקיים. כלומר, רשב"י משלים לגמרי עם העובדה שמצות ה' בתורה "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"^{צב} עדיין לא התקיימה כלל, והיא רק בגדר אמונה שלמעלה מטעם ודעת (טעם ודעת שהם רגישות למציאות). באמונה התמימה הזו – השייכת לתמימות ולהודאה של ההוד למה שלמעלה מטעם ודעת – יש ציור נצחי, שמתגלה אך רק למי שמשלים, באופן של השלמה שבהשלמה, עם כך שלא רק שבית המקדש לא נחרב, אלא שבעצם הוא לא היה ולא נברא כלל... מתוך ההשלמה שבהשלמה הזו זוכים לבית המקדש שבבית המקדש – האדם עצמו הופך להיות בית מקדש ("בתוכו" לא נאמר אלא 'בתוכם'^{צג}, בתוך כל או"א דווקא) והופך להיות משיח (הכל בבחינת איפכא מסתברא – לא היה חורבן משום שכלל לא היה מקדש).

כוונה מסוימת, אליהו הנביא מבין את ה"היום" בעוד כוונה ורבי יהושע בן לוי גם הבין באופן מסוים, אבל מה הקב"ה אומר? "היום לא"... הקב"ה ודאי רוצה את הכי טוב בשבילנו, וכשהוא אומר 'לא היום' הוא מתכוון להביא את המשיח מהמקום הכי גבוה, מהמדרגה של "היום לא"^{צד} (דרגת "רעוא דכל רעיון"^{צה} דמנחת שבת, ועד לכתר דרדל"א, 'רישא דלא', ו"חביון עז העצמות"^{צכ} שבו דווקא), שלמעלה מכל הציורים שלנו – וכדי לקבל את המשיח האמתי אין לנו ברירה אלא להשלים עם מה שה' עושה. בלי ההשלמה גם הנחישות לא תהיה אמיתית, לא תהיה מפוכחת – במקום השלמה תבוא הסלמה (הקצנה) – ואנו עלולים לשגות בדמיונות בנוגע למציאות וגם 'להנעל' על ציור שלנו שמחליף את המשיח האמתי שה' רוצה לשלוח לנו.

חמש מדרגות המודעות, מלמטה למעלה, הן כנגד נרנח"י: בנפש כל יהודי פשוט זועק "עד מתי?!"^{צז}, ברוח שואל רבי יהושע בן לוי באופן מוגדר, "אימתי קאתי מר?"; בנשמה יש את תודעת אליהו הנביא, תודעת הבחירה, לפיה משיח יבוא "היום אם בקלו תשמעו"; בדרגת החיה אומר המשיח "היום" כפשוטו; אבל היחידה נאחזת במאמר ה', "היום לא", שדווקא ממנו יבוא המשיח האמתי (היחידה הכללית), וד"ל^{צח}.

צ ז שמות טז, כה. וראה שיעור כ"ד אייר תשע"ט.

צא זהר ח"ג קכט, א.

צב שער מאמרי רשב"י פירוש ספד"צ פ"א, ע"פ חבקוק ג, ד.

צג ראה שערי גאולה ח"א חובת הצפיה פ"ז.

צד כמו בשלש סעודות שבת, הנלמדות משלש פעמים "היום" (שמות טז, כה), גם כאן יש שלשה "היום" – "היום אם..." (בנשמה), "היום" (בחיה) ו"היום לא" (ביחידה) – המכוונות בעצמן כנגד שלש סעודות שבת. שתי הדרגות הקודמות, "עד מתי?!" (בנפש) ו"אימתי אתי מר?" (ברוח), הן בחול – הנפש היא ימות החול והרוח היא מדרגת תלמיד חכם, שנקרא שבת גם בימות החול – כאשר השבת מתחילה מהנשמה יתרה, נח"י, וד"ל (החל מהדלקת הנר של האשה עם כניסת שבת, בה היא משלמה את הנפש רוח ואז זוכים לנשמה יתרה).

צה ראה צפנת פענח הלכות בית הבחירה פ"א ה"א.

צו שמות כה, ח.

צז ר"ח שער האהבה פ"ו אות יט.

שיעור

שומע כעונה בספירת העומר

פניני ספירת העומר

קיצור מהלך השיעור

זהו מאמר נוסף בסדרה על **ספירת העומר** העוסק בדין **"שומע כעונה"** ומעמיק בהבנת המחלוקת בהלכה האם ניתן לצאת ידי חובת המצוה ב**שמיעת הספירה מחברו**. מתוך הדברים מתברר שהספירה אינה רק אמירה אלא **פעולה מכוונת** מתוך דעת ומחשבה, ספירה **המחשיבה את הימים** ומאירה אותם. זהו חלק ראשון של המאמר, חלקו השני יתפרסם בע"ה בגליון הבא.

שאפשר לצאת בשמיעה, אך המחלוקת לגבי הספירה עצמה: הבית יוסף¹ מביא תשובת הרשב"א ממנה נראה שאם מכוון לצאת בספירת הש"ץ יוצא ידי חובה, אולם דעת הלבוש שאינו יוצא ידי חובה כששומע מאחר. הפרי חדש פוסק שניתן לצאת בשמיעה, וכן נראה מסקנת המגן אברהם, אך החק יעקב חוזר ומנסה להוכיח כלבוש (והאחרונים המשיכו להביא ראיות מדברי הראשונים לכאן ולכאן²).

ולהלכה כתב אדמו"ר הזקן: "אם הוא בעצמו שמע הספירה מפי חברו אם נתכוין לצאת ידי חובתו בשמיעה זו וגם חברו המשמיע נתכוין להוציאו יצא ידי חובתו מן התורה שהשומע הוא

"וּסְפָרְתָם לָכֵם מִמִּחֶרֶת הַשָּׁבָת מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שָׁבָתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה. עַד מִמִּחֶרֶת הַשָּׁבָת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה'".³ ובגמרא: "תנו רבנן, 'וספרתם לכם', שתהא ספירה לכל אחד ואחד".⁴ הלימוד הוא מתוך השוואת הפסוקים, בספירת העומר "וספרתם לכם" בלשון רבים וביובל "וּסְפָרְתָּ לָּךְ שֶׁבַע שָׁבָתוֹת שָׁנִים"⁵ בלשון יחיד, ומכאן שביובל המצוה על בית הדין ובספירת העומר על כל אחד.

ונחלקו הפוסקים האם אדם יוצא ידי חובה כששומע ספירת חברו ואינו סופר בעצמו. בנוגע לברכה "על ספירת העומר" כולם מסכימים

ד' או"ח תפט. וראה מגן אברהם ופ"ח שדנו בתשובות הרשב"א בנידון.
ה' ראה באור הלכה תפט, א ד"ה ומצוה.
ו' תפט, א.

נערך ע"י יוסף פלאי מרשימת הרב ספירת העומר תשפ"ה.
א' ויקרא כג, טו"ט.
ב' מנחות סה, ב.
ג' ויקרא כה, ח.

אין אחד מוציא את חברו כלל (ויש להוסיף: מה שספירת היובל מוציאה את כולם מתפרש בפנימיות שהכרות בית הדין נשמעת באזני כל ישראל וכולם שומעים ועונים אחריהם).

ועוד, לדעת הלבוש, הלימוד "שתהא ספירה לכל אחד" הוא כמו הלימוד בנטילת לולב "ולקחתם לכם, שתהא לקיחה ביד כל אחד ואחד"¹, וכשם שאדם אינו יוצא ידי חובה כשחברו לוקח (נוטל) לולב, הוא הדין בספירה (ראיה זו כתב החק יעקב). אך לדעת הפרי חדש יש לפרש "שתהא לקיחה לכל אחד" היינו רק לומר שאין זו מצות הציבור, שלא כספירת היובל וקרבת צבור, ומה שאינו יוצא בלקיחת חברו הוא מפני שרק באמירה יש דין מיוחד של שומע כעונה מה שאין כן בנטילת לולב (כלומר, על ידי שומע כעונה נעשים האומר והשומע "פה אחד" מה שאין כן בנטילת לולב שאינם נעשים "יד אחת" אע"פ שבשליחות ככלל יש מושג של "ידא אריכתא" לפעול פעולה אבל אין זה מועיל למצוה שצריכה להעשות ביד עצמה, מצוה שבגופו כמו הנחת תפילין על ידו וכיו"ב. מכל מקום יש להעיר שבפנימיות בכל מצוה יש שייכות לאחד לזכות במעשיו את כל ישראל, "בשם כל ישראל", גם במצוה שבגופו שלפי נגלה אין שייך בה שליחות, ועוד מצינו גם בהלכה שאחד יכול לטעום עבור חברו כדברי אדה"ז לענין קידוש "כשחברו טועם נעשה כאילו הוא טועם"²).

מאידך ניתן להביא אסמכתא מהפסוק לדעת הפר"ח. שהרי סוף סוף יכלה התורה לכתוב בלשון יחיד, ואדרבה הרבה מצוות ליחיד אמורות בלשון יחיד, אלא מה שנאמר "וספרתם לכם" בלשון רבים רומז שיש מציאות של 'ספירה משותפת' הנעשית על ידי שנים, שומע ומשמיע. ♦ **ספירה לכל אחד = 448 = חש מל מל.** ויש

כאומר והוא ששמע מפי המחויב במצוה זו. ויש חולקין על זה ואומרים שצריך שתהא ספירה לכל אחד ואחד ממש שכל אחד יספור בעצמו ויש לחוש לדבריהם לכתחלה שלא לסמוך על שמיעת הספירה מהש"ץ. אבל הברכה יכול לשמוע מהש"ץ לכתחלה אף אם הוא יודע לברך בעצמו... ואחר ששמע הברכה יספור מיד".

טעמי המחלוקת בפירוש הלימוד

יש שתי אפשרויות עיקריות בהבנת המחלוקת: אפשר לומר שהמחלוקת היא במצות ספירת העומר, וזה נחלק לפירוש הלימוד מהפסוק ולעצם הגדרת המצוה, ואפשר לומר שהמחלוקת היא בגדר ההלכה של שומע כעונה. בפירוש הדרשה "שתהא ספירה לכל אחד ואחד": לפי הפרי חדש וסיעתו, הכוונה שזו מצוה על כל אחד מישראל, שלא כמו ספירת היובל, "וספרת לך", שהיא מצוה על בית הדין בלבד, אך לעולם היחיד יכול לצאת בספירת חברו כמו בכל מקום ששומע כעונה. ואילו לדעת הלבוש וסיעתו, "שתהא ספירה לכל אחד ואחד" היינו שכל אחד צריך לספור לעצמו ואינו יוצא בספירת חברו, כלשון הלבוש "ומצוה על כל אחד מישראל לספור לעצמו, ואין אחד יוצא בספירת חברו אפילו אומר אמן, שכן משמעות וספרתם לכם שתהא ספירה לכל אחד ואחד" (ונראה שלפי הפרי חדש עיקר הלימוד הוא ממה שנאמר "לכם", ולא "לך" כמו ביובל, ואילו לדעת הלבוש העיקר הוא מ"וספרתם" שפעולת הספירה צריך לעשות כל אחד בעצמו, ודוק).

במשמעות הלשון "ספירה לכל אחד ואחד" נראה בפשטות כדעת הלבוש. אמנם לכאורה קשה (כטענת הפרי חדש) שהרי הלימוד מיוסד על ההשוואה ליובל (כמוסבר לעיל) ששם הספירה לבית הדין בלבד וכאן אינה רק בבית הדין, ואם כן מניין ללמוד יותר מזה שאחד לא יכול לספור עבור כולם? אך יש לומר שביובל ספירת בית הדין מוציאה את הרבים היחידים ידי חובה וממילא הלימוד הוא שבספירת העומר

¹ ז' סוכה מא, ב.

² ח' שו"ע אדה"ז סי' ערב קו"א אות ב. וראה דברי נחמיה השלמה לסימן תרנ"א בשו"ע אדה"ז (נדפס בסוף השו"ע) קו"א אות א.

אמירה שמבטאת הכרה ומודעות. ומוסיף הרבי להסביר^ב: כשם שבתפלה אין די באמירה אלא הכוונה היא חלק מהגדרת התפלה ("החפצא של מעשה התפלה") כך בספירת העומר המצוה איננה הדבור (למדות שהוא הכרחי) אלא ידיעת האדם וכוונתו, ובלא זה אין "חפצא של ספירה" (ומכל מקום ממה שאינו יוצא כשאינו מבין הלשון אין הכרח שאינו יוצא בשמיעה, כי ניתן לומר שהדעת של השומע מצטרפת לאמירת המשמיע, ולכן אע"פ שפשוט לפוסקים שהסופר בלי הבנה לא יצא יד"ח מכל מקום מסתפקים אם יוצא יד"ח בשמיעה).

בקיצור, המצוה היא לספור את העומר בדעת מלאה וממילא מובנת השיטה שהאדם צריך לספור בעצמו, לא שהנני שומע מאחרים ומשתתף אלא אני מודע לכך שרצון ה' הוא שאספור בידיעתי הברורה (לא בתחושת ישות, 'אני סופר', שהרי הישות היא אם כל חטאת וקיום מצוה צריך להיות מתוך בטול למצוה, אלא שה' רוצה שאני אספור בדעתי). וכך רמזו בפסוק "יום ליום יביע אמר [יספור ספירת העומר, כידוע הקשר של **אמר-עמר**] ולילה ללילה יחוה דעת [יספור בדעת מלאה]"^ג.

◆ ספירת העומר מורכבת מהשרשים **ספר עמר** = 650, **כה** פעמים **הוי'** (פירמידה 12, כאשר ראשי התבות = 130 ושאר האותיות = 520, יחס של 4:1). **ספר עמר** בהכאה פרטית (**ס** פעמים **ע** וכו') = 47400 = מאה פעמים **דעת** — "דעת

הופך את ה'ספק' למעין 'ודא', וכן בספירת העומר במקום ספק יש בכח האדם המדבר לבטל לחלוטין את האמירה שאינה נכונה ולהשאיר רק עם האמירה הנכונה (וכמו ביום טוב שני של גלויות שנעשה משום "ספיקא דיומא" לפי גגלה, אלא שלפי נסתר הארת היום טוב דאורייתא של יום אחד מאירה ממש בשני ימי ימים טובים של גלויות). והנה, השרש **ספר** קרוב ל**ספק** (**קרי** הן אותיות סמוכות), ויש לדרוש "ענת לעשות לה' הפרו תורתך", **ענת** ר"ת **על תנאי, הפרו** אותיות **פר** של **ספר**, ספירה על תנאי.

יב ליקוטי שיחות חכ"ג פרשת אמור שיחה א.

יג תהלים יט, ג. פשט הפסוק הוא שהימים והלילות מדברים, אך רש"י מפרש שהכל מכוון גם לבני האדם. גם לפירוש, האדם אינו מוזכר בפירוש, כי בהסתכלותו במעשה בראשית הוא מגיע לבטול וכמאן דליתא דמי...

לפרש ע"פ דעת הלבוש: 'חש' היינו שתיקה על מנת לשמוע משליח הצבור; 'מל' ראשון היינו הסכמה בלב, כדין שומע כעונה. אך כאן אין זה מספיק, וצריך 'מל' נוסף מלשון דבור, שישפור בדבור שלו דוקא. על ה'מל' השני נאמר "מי ימלל [ימתיק] גבורות ה' ישמיע כל תהלתו"^ט — על כל אחד ואחד להיות "משמיע" ולא רק שומע.

טעמי המחלוקת בגדר הספירה

בהגדרת המצוה עצמה: לדעת הפר"ח, הספירה היא כמו מצוות אחרות של אמירה ששומע כעונה, כגון ברכות, כדברי הרמב"ם "כל השומע ברכה מן הברכות מתחלתה ועד סופה ונתכוון לצאת בה ידי חובתו יצא ואף על פי שלא ענה אמן, וכל העונה אמן אחר המברך הרי זה כמברך והוא שיהיה המברך חייב באותה ברכה". ואילו לדעת הלבוש הספירה אינה רק אמירה אלא פעולה מכוונת של ספירת הדבר, פעולה מתוך דעת ומחשבה ולא רק אמירה ('מעשה ספירה' ולא אמירת המספר).

כיוצא בזה, המגן אברהם פסק שאם ספר בלשון שאינו מבין לא יצא, וכ"כ אדמו"ר הזקן וביאר "דכיון שאינו יודע המנין אין זו ספירה כלל"^{טז}. מכאן שהספירה אינה אמירה גרידא אלא

ט תהלים קו, ב.

י הלכות ברכות פ"א ה"א.

יא ובשו"ת דבר אברהם ח"א סי' לד רצה לחדש עוד שמי שמסופק כמה היום לעמר וספר שתי ספירות מספק לא יצא ידי חובה, כיון שגדר הספירה הוא וודאות, "שאינ ענין הספירה שיוציא מלות המספר מפיו אלא עניינה שידע ויוחלט אצלו מדעת ומהחלט המנין שהוא סופר ובלאו הכי לא מיקרי ספירה כלל אלא קריאת מלות הספירה הוא דהויא ולא ספירה עצמה", וכן כתבו עוד אחרונים (ראה שו"ת יביע אומר ח"א או"ח סי' מה, ושי"ב). אך כבר הוכיח הדבר אברהם עצמו מדברי בעל המאור והר"ן (פסחים כה, א מדפי הרי"ף) שאינם סוברים כך (שהקשו מדוע בחו"ל לא סופרים שתי ספירות מספיקא דיומא ולא תירצו שאי אפשר לספור מספק). כלומר, אע"פ שספירה היא פעולה של דעת מכל מקום ניתן לעשותה על הספק, בדרך תנאי. שהרי גם במעשים שצריך גמירות דעת מוחלטת מכל מקום ניתן לעשותם בתנאי (כמו קרבן "לשם מי שהוא", או תנאי בגיטין ובקנינים וכו'). פירוש הדבר שכל על תנאי

ספון בתנ"ך הוא גנוז ונסתר, כמו צפון (חלוף סֶצַע באותיות השיניים)^{יח} – יש דבר ספון בלב ("בלבי צפנתי אמרתך")^{יט} והספירה בפה מחשיבה אותו ומגלה אותו מהעלמו להיות "ליבא לפומא גליא". בהקשר זה: קץ הגאולה הוא דבר הצפון בלבו של הקב"ה, "יום נקם בלבי ושנת גאולי באה"^כ, וגילוי הגאולה הוא "ליבא לפומא גליא"^{כא}. על כן ימי ספירת העומה, בהם מגלים בפה את הצפון בלב, מסוגלים ביותר לביאת המשיח^{כב}, שיהיה "זכו אחישנה"^{כג} דווקא עד ש"הנה הנה משיח בא"^{כד} (בא היום, שעל זה שייך הגילוי בפה). כך יש לדרוש את דברי המשיח לרבי יהושע בן לוי שהוא יבוא "היום", ופירש אליהו הנביא "היום אם בקולו תשמעו"^{כה} – אם בספירתכם "היום יום אחד לעמר" תשמעו את "קולו" של הקב"ה (אנו סופרים את ספירתו של הקב"ה!) אשר סופר ומחשיב את היום הזה כיום בואו של משיח, אזי משיח יבוא באמת היום הזה ממש.

ספירה הצטברת

ספירת העומר אינה רק ספירת כל יום ויום בפני עצמו, אלא ספירה 'מצטברת' והולכת (השרשים **ספר-צבר** קרובים בלשון הקדש), כל יום בנוי כנדבך על גבי כל הימים שקדמו לו,

יח כמו "חלקת מחקק ספון" (דברים לג, כא).

יט תהלים קיט, יא.

כ ישעיה סג, ד.

כא ראה סנהדרין צט, א "ללבי גליתי". מדרש תהלים ט "לפי שכתוב כי יום נקם בלבי, ליבא לפומא לא גלי, פומא למאן גלי".

כב באורי הזהר לצמח צדק ח"ב עמ' תתקמה: "ששמעתי מאדמו"ר ז"ל [אדמו"ר הזקן] אשר הרה"ק ר' אברהם נ"ע [המלאך] היה מכוון בימי ספירת העומר על משיח ופעם אחת היה [ר' אברהם] חולה, שלח אותו [את אדמו"ר] לילך למקוה ולכוון לפי הספירה של אותו יום", עיי"ש. וראה **וכמטמונים תחפשנה** במאמר 'אור ואש בל"ג בעומר' עמ' קל.

כג סנהדרין צח, א.

כד מטבע הלשון של הרבי.

כה סנהדרין צח, א.

קנית מה חסרת", כמו שהתבאר שהספירה היא בדעת גמורה דווקא (מאה פעמים, 'מאה אחוז דעת').

ספירה החשיבה

בסגנון נוסף: לספור משהו היינו להחשיב אותו – **ספירה = מחשבה** גם במשמעות של חשיבות – שיהיה בעל חשיבות כ"דבר שבמנין" שאינו בטל^{יד} (וכמו בלשון המדוברת כשאדם אומר 'אני סופר אותך' היינו אני מחשיב אותך). לכן סובר הלבוש שאין די בזה להיות שומע כעונה, שאמנם השומע הוא כאומר אבל אינו מחשיב את הדבר עד שיאמר ממש בפיו.

על ידי ספירת היום והחשבתו הוא נעשה מאיר, כמבואר ש"וספרתם" הוא מלשון הארה (כמו אבן ספיר). המחשה לספירת-החשבת הימים יש בדברי הרבי הרש"ב המובאים בלוח היום יום (א' אייר): אמרו פעם לפני הרש"ב "חסידי אדמו"ר הזקן היו תמיד סופרים" (לא רק בספירת העומר). האמרה מאד מצאה חן בעיני הרש"ב והוסיף לומר "כך הוא עניין העבודה. השעות צריכים להיות נספרות ואזי הימים נספרים. כשחולף יום צריכים לדעת מה פעלו ומה צריכים להמשיך לפעול. בכלל צריכים לראות שהמחר יהיה הרבה יותר יפה מהיום". קישור הדברים הוא שעל ידי עבודת הספירה-הארה של היום הזה נעשה המחר יפה ומאיר עוד יותר מהיום (בדברי הרש"ב במקורם באידיש "יפה יותר" היינו "א סך שענער", שיין באידיש, כמו shine באנגלית, הוא גם לשון אור) – כרמוז ב"וספרתם לכם ממחרת השבת", להאיר את מחר, כאשר הכח לכך הוא מ"השבת" (שהרי "מינה מתברכין כולהו יומין")^{יז}.

ועוד בענין החשיבות: השרש **ספר** קרוב לשרש **ספן**^{יח}, "דבר ספון" היינו דבר חשוב^{יט}.

יד ראה אנצ"ת ח"ו בערך 'דבר שבמנין'.

טו ע"פ זהר ח"ב סג, ב.

יז אותיות ר"ן מתחלפות בלמנ"ר.

יז מגילה ו, א רש"י ד"ה שפוני.

הוא סוד הדעת, "מפתחא דכליל שית"^{כט} (שש מדות הלב) ולא היא סוד 'אותיות המחשבה'^ל, אותיות הספירה, היינו יחוד דעת-מחשבה, וד"ל^{לא}. המלים "וספרתם... התנופה שבע... תהינה" = $2184 = \text{יעקב}$ פעמים **יב**, **יב** שבטי יעקב. שאר תבות הפסוק = $4368 = \text{יעקב}$ פעמים **כד**, **כד** צירופי **יעקב**, יחס של "שלם וחצי"^{לב}

חזוק הדעת מפסח

נמצא שענין ספירת העומר הוא לחזק ולהגדיל את הדעת מיום ליום יותר ויותר (על ידי יחודה עם המחשבה-ספירה), שהרי בכל יום הסופר 'מחזיק' בדעתו עוד ועוד ימים, הדעת הנצברת בכל יום 'נמסרת' ליום הבא וכן הלאה, "יום ליום יביע אמר ולילה ללילה יחוה דעת". והרמז: "**שבע שבתות תמימת**" = ה פעמים **דעת** (היינו ה' חסדים שבדעת הממתיקים ה' גבורות שבדעת, לאכללא "שמאל דוחה" ב"ימין מקרבת"^{לג}).

הכח לכל זה הוא ממצות אכילת מצה בלילה הראשון של פסח ("בערב תאכלו מצת"^{לד}), שהיא ראשית כניסת הדעת של הקדושה באדם (שהוא ענין "אין התינוק יודע לומר אבא [אמונה באבינו שבשמים] עד שיטעום טעם דגן [של כזית מצה]"^{לה}), כדברי הרבי הרי"צ^{לו} שענין

במיוחד לפי הדעה^{כז} שמי שלא ספר יום אחד הפסיד את המצוה מפני שנאמר "תמימות תהינה", וכבר 'איבד את החשבון'. וכן נוסח הספירה הוא "היום שני ימים לעמר", ולא "יום שני לעמר", כיון שסופרים כעת את שני הימים יחד, וכן הלאה הימים נוספים זה לזה (כמו "בא בימים"^{כז} שפירושו בא עם הארת כל הימים^{כח}) וכמו שהוסבר שבספירת העומר "המחר" מאיר יותר מהיום (הארה הולכת וגדלה).

נמצא שהספירה של היום אינה עומדת בפני עצמה אלא דעת האדם-הסופר מצרפת את כל הימים שעברו לסך-הכל הנוכחי. ממילא מובן שאי אפשר לצאת בשמיעה מאחר, שהרי האמירה שלו גרידא מבטאת רק את המספר הסדורי של היום הנוכחי ללא 'הצטברות' הימים עד כאן שהיא רק בדעת הסופר, ודוק.

יתרה מזו, כיון שמדובר בהצטברות, הרי הדעת תופסת את סכום כל הימים זה על גבי זה, וכך היום השני הוא "יום אחד" (שספרתי אתמול) ועוד "שני ימים" ובסך הכל שלשה ימים. בדרך זו, עולים כל ימי הספירה (אחד ועוד שנים וכו' עד מ"ט) לסכום של 1225, והוא ציור 'משולש' של מ"ט. דרך זו מתאימה לחישוב ערכי האותיות בגימטריא ב'מספר קדמי', כלומר **ב** היא **א** ועוד **ב** דהיינו 3, וכן הלאה.

◆ לפי האמור, מתבקש להתבונן ברמזי ספירת העומר בחשבון של מספר קדמי. והנה "**וספרתם לכם**" במספר קדמי = 3441 = **א** פעמים **אל** פעמים **אלף**, סוד חשבון האחוריים של **אלף** (דהיינו **א אל אלף**, אלא שאנו מכפילים אותם זה בזה), רמז לאות הראשונה ("אחד לעמר") ההולכת ומתרבה. ◆ "**וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהינה**" = 6552 = **יעקב** פעמים **לאה**, יעקב

כט זחר ח"ב קעז, א.

ל תו"א ויצא כב, ד (ובמאמרי חב"ד רבים); בת עין ויצא ד"ה "וירא ה' כי שנואה לאה"; קהלת יעקב ערך 'אותיות'. לא והוא סוד "אז ראה ויספרה" (איוב כח, כד) - "ראה" בחכמה (פרצוף יעקב נאצל מהארת אור החכמה כנודע) "ויספרה" בבינה (פרצוף לאה, מחשבה-ספירה) - "אם אין דעת אין בינה אם אין בינה אין דעת" (אבות פ"ג מ"ז), וד"ל. וראה בהמשך על לבוש המחשבה.

לב רק המלה התנופה = 546, וכל הפסוק (6552) = 12 פעמים 546. התנופה = 7 פעמים "הביאכם" (= 78)! לג סוטה מז, א; סנהדרין קז, ב; זחר ח"ג קעז, ב. לד שמות יב, יח.

לה ברכות מ, ב. ראה בראשית רבה טו, ח ובמתנות כהונה שם. וכמבואר בדרושי חסידות רבים, החל מלקו"ח צי"ב, ב. לו ספר השיחות תש"ט עמ' 312 (וראה הוספות לכש"ט [קה"ת] ס' רג).

כו בה"ג הלכות מנחות. מובא בטור או"ח פט.

כז בראשית כד, א.

כח זחר ח"א רכד, א.

מצד אחד, הוסבר שספירה עיקרה בדעת הסופר ומחשבתו, ולא הדבור לבדו. מצד נוסף, הספירה אינה רק דבור אלא פעולה (לספור את היום). אכן, שני הדברים עולים בקנה אחד: הספירה בהיותה פעולה היא ממוצע בין דבור למעשה (דבור שהוא כמעשה), אך כלל גדול הוא^מ שלדבר הממוצע יש שרש מעל לשני הדברים שהוא מתווך ביניהם, וכן לספירה יש שרש במחשבה שמעל הדבור, כרמז המובהק **ספירה**

= **מחשבה**.

כלומר, יש מחשבה-דבור-ומעשה, שלשת לבושי הנפש – הספירה שייכת מצד אחד למחשבה (הלבוש העליון, המתאחד עם הנפש) מחשבה ההופכת לדבור, ומצד שני שייכת למעשה, דבור ההופך למעשה (הלבוש התחתון, הנפרד).

כיון שבאנו לכאן, ניתן לתלות את מחלוקת הפוסקים בנקודה זו גופא. מצד שרש הספירה במחשבה, מתאים לשייך אותה לדבור (שהרי המחשבה קרובה יותר לדבור מאשר למעשה) ולומר שומע כעונה כמו בכל דבור, כדעת הפר"ח. ואילו מצד שייכות הספירה למעשה יש לומר שאין שייך בה דין שומע כעונה כדעת הלבוש. אכן ניתן לומר בדרך הפוכה: דווקא מחשבה מחוברת יותר לדרגת המעשה בפועל, מפני שיש קשר ישיר בין מחשבה למעשה ב'דילוג' על הדבור, כמו "הקב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה"^{מא}, "סוף מעשה [דוקא] במחשבה תחלה"^{מב}. בקיצור: ניתן לומר שמחשבה היא כדבור וניתן לומר שמחשבה היא כמעשה, ושוב ניתן לומר שבוה נחלקו כיצד להתייחס לספירה (הקרובה למחשבה).

האמונה והרפואה שבמצה (הנקראת "מיכלא דמהימנותא" ו"מיכלא דאסוותא") הוא "חיזוק הדעת", אלא שתחילה, לאחר יו"ט ראשון של פסח, הדעת היא בקטנות והיא הולכת וגדלה במהלך ימי הספירה, במ"ט שערי בינה, עד חג השבועות. אם כן, כשם שאי אפשר להוציא משהו אחר באכילת מצה (ואין לך מצוה שבגופו יותר מזה) כך אי אפשר להוציא משהו אחר בספירת העומר!

בכלל, מפסח ומצה אנו למדים את חשיבות האמירה בפה: פסח היינו פה סח^{לז} (ויש לרמז: **סח** ר"ת **ספירה חשיבות**, כמוסבר שהספירה פירושה חשיבות). זוהי הקדמה נצרכת לספירת העומר הנעשית בפה מלא עד שמגיעים למתן תורה (כאשר **אמירה** ועוד **ספירה** = **תורה**).

♦ ספירת העומר, "וספרתם לכם", קשורה לסוד "סופר ספר ספור" שבהם נברא העולם (כאמור בתחלת ספר יצירה) – סופר בחכמה, ספר בבינה וספור בדעת, ועל הכל להיות ספיר, לשון בהירות ("וספרתם לכם" – להאיר באור בהיר את ה"לכם"). הפשט של ספירת העומר הוא סופר, ומזה מגיעים למתן תורה, ספר (ספר התורה). אכן, כל זה נעשה בהמשכת הספור של יציאת מצרים, המתחיל בליל הסדר בו "כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח"^{לח}, ונמשך במ"ב מסעות (המשך יציאת מצרים) שהם סוד כוונת מ"ט ימי הספירה (מ"ב מסעות ועוד שבעה כוללים)^{לט}.

מחשבה דבור ומעשה

נחזור לגוף החילוק בין ספירה לענינים אחרים של אמירה שבהם שייך שומע כעונה.

מ סה"מ תקס"ה ח"ב עמ' תריב; מאמרי אדה"א שמות ח"א עמ' רמח; במדבר ח"ב עמ' תשכו. ובכ"מ.
מא ע"פ קידושין מ, א.
מב פיוט "לכה דודי".

לז דרושי האריז"ל לפסח (בשעה"כ ובפע"ח).

לח נוסח הגדה של פסח.

לט ראה תקון"ז תקון יט (לח, ב). וכמבואר בשעה"כ דרושי ספירת העומר.

פרקי אבות

פרק ד, חשנה ב

שכר עברה

בן עזאי אומר הוי רין למצוה קלה
וברח מן העברה, שמצוה גוררת מצוה
ועברה גוררת עברה, ששכר מצוה מצוה
ושכר עברה עברה.

השכר שבענש

הרע"ב מפרש "ושכר עברה עברה, והשכר וההנאה שמגעת לו לאדם בעשית העברה נחשב לו כעברה בפני עצמה, ולוקה על העברה שעשה ועל השכר וההנאה שמקבל בעשיתה". פירוש זה הוא על דרך הנאמר בריש פרק ב: "והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה".

אבל יש לפרש "שכר" כפשוטו – ההפך מ"ענש".

על פי פשט, "שכר" הוא דבר טוב, תגמול-תשלום של השי"ת – שהוא עצם הטוב, וטבע הטוב להיטיב טובה אמתית ונצחית – לאדם (פסגת כל מעשה בראשית). ה' ברא את האדם לכבודו וחנן אותו בדעת, דהיינו בבחירה חפשית, אך הוא שם ידו על החלק הטוב, שיבחר בטוב ויזכה לקבל שכר טוב (בסוד "פי אִתָּה תִשָּׁלֵם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׁהוּ", כידוע פירוש הבעל שם טוב בזה, כאילו שהאדם עשה את הכל).

גם כשאדם בוחר ברע, לעתיד יתגלה שכל כוונתו היתה לטובה וממילא מגיע לו שכר טוב, גם על העברה שעשה! כל ההבדל הוא שהשכר

על הבחירה בטוב הוא בדרך אהבה ואילו השכר על הבחירה ברע הוא בדרך יראה, שכר שמעורר "פחד".

ומהו בעצם השכר הטוב על מעשה העברה? הכרתו של האדם שחטא לה', המביאה אותו לשפלות באמת ומעוררת אותו לתשובה מקרב איש ולב עמק, כאשר "מקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורין יכולין לעמוד בו".

לעיין בענש

אפילו את המלה "ענש" עצמה נדרוש מלשון שכר: ענש נוטריקון "עיין שם" (אי אפשר לדעת מהמופיע על אתר בלבד, חייבים לעיין שם) – כאשר תעיין שם תגלה שהענש הוא בעצם שכר טוב.

העיון "שם" היינו עבודת "ובקששתם מִשֵּׁם אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ וּמִצָּאתָ פִּי תִדְרֹשְׁנוּ כָּכָל לִבְכָּךְ וּבְכָל נַפְשְׁךָ" – עבודת התשובה אל ה', תשובה מאהבה.

ויש להבהיר ש"שכר" אינו בהכרח "פרס", עליו נאמר (בריש פרק א) "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס". "על מנת לקבל פרס", לשון חלק-פרוסה (בלבד), היינו בתודעת-כוונת האדם המקיים את המצוה. לעומת זאת, "שכר" היינו גילוי אלקות בדרך של אתערותא דלעילא, מתנת שמים (הבלולה אש ומים, תוספת דחילו ורחימו), 'כוונת' השי"ת (שלשם כך ברא את העולם – להיטיב לברואיו).

שכר טוב ושכר טוב מאד

ורמו: שכר עולה 20,520 פעמים שם הוי' ב"ה (המהווה את העולם תמיד – כאשר עצם פעולת ההויה הוא שכר למציאות, "באשר הוא שם", וד"ל). ענש עולה 20,420 פעמים שם אהיה ב"ה. שם הוי' ב"ה הוא שם החכמה, כמ"ש "הוי'

הסיפור החסידי

רבי שמואל מקארוב | החשבון היה נכון

רבי שמואל מקארוב נולד בשנת תק"כ לערך, לאביו ר' אברהם ישעיה ולאמו טובה. היה מתלמידיהם של רבי אלימלך מליז'נסק והחזוה מלובלין. בראשית דרכו התגורר בניישטאט הסמוכה לקרקוב. כאשר הגיע לראשונה אל רבי אלימלך, אמר לו רבו כי נודף ממנו "ריח נבילה", ורמז בכך למידת הגאווה. לאחר שעבד על תיקון מידה זו החל רבי מנחם מנדל מרימנוב לקרבו, ובהמשך זכה גם לקירובו של רבי אלימלך עצמו ואף שימש אצלו כבעל תפילה בימים הנוראים. לאחר הסתלקות רבי אלימלך דבק בחזוה מלובלין, ולאחר פטירת החזוה בשנת תקע"ה החל להנהיג עדת חסידים בקארוב, בה שימש קודם לכן כרב, ולאחר מכן בסוקולוב ובוונגרו. חיבר קונטרס בשם 'שיר לחסידים', שבו ביטא בדרך שיר את יסודות עבודת החסידות. נסתלק בי"ד באייר תק"פ ומנו"כ בוונגרו.

נוכחה לדעת שהחליט לא לנסוע וזוהי עובדה שאין לשנותה, בקשה ממנו שיסביר לה מדוע הסכים מקודם לנסוע ופתאום התחרמ.

ענה לה רבי שמואל: כאשר צעקת לא השבתי לך, אמנם כשאת שואלת בנחת אסביר לך את הענין. כתיב "כשאתה יוצא לדרך, המלך עם קונך וצא", לכן כשיצאתי ושמתי ידי על המזווה נמלכתי אם אני צריך לנסוע או לא. וחשבתי אז, אני נוסע לאח שאיני יודע אפילו אם הוא חי או לא; ואפילו עוד חי מי יודע אם עודנו עשיר? כי הכסף זו, פעם אצל זה ופעם אצל אחר; אפילו הוא חי והוא עשיר, מי יאמר שיתן לי הסכום הדרוש לנדוניא ולהוצאות החתונה? יתכן שישתתף בסכום קמין ולא ירצה לתת סכום גדול כזה.

אבל הקב"ה חי, שנאמר "חי אני נאם ה'"; כסף יש לו, שנאמר "לי הכסף והזהב נאם ה'"; רק השאלה אם ירצה לתת לי או לא — ולמה לי לנסוע ולכנס לכל כך ספיקות, אם חי עדיין, אם הוא עשיר עדיין, אם ירצה לתת? אבקש את בקשתי מהשי"ת והוא בטח יכול לתת לי.

ענתה לו: החשבון הוא טוב מאד אבל כסף

כשהיה רבי שמואל רב בעיר קארוב, היה תלמיד החזוה מלובלין. בת בוגרת היתה לו, ולא היתה לו נדוניא עבודה — ומשום כך השפיעה עליו הרבנית שיסע לוורשה אל אחיו העשיר, ויבקש ממנו עזרה להוצאות החתונה.

רבי שמואל לא ראה את אחיו זה יותר מעשרים שנה, וגם קשר מכתבים לא היה ביניהם. עם זאת, למרות שמאנשים אחרים לא רצה לקבל דבר, הסכים רבי שמואל לצאת לדרך ומכר כרים וכסתות כדי לממן את הנסיעה לוורשה.

כשעמד כבר בעל העגלה וחיכה לרבי שמואל סמוך לביתו, הוא לקח את מליתו ותפיליו והתכונן ליצאת, אך קודם הניח ידו על המזווה ושקע בהרהורים זמן ממושך. לאחר מכן שב על עקבותיו, פתח שנית את הספר וחזר ללמוד... צעקה הרבנית: הלא מכרנו את הכרים והכסתות, ומדוע שינית לפתע את דעתך ואינך רוצה לנסוע? אך הוא לא ענה.

בעל העגלה המתין עוד ועוד, ומשראה כי רבי שמואל אינו עולה על העגלה נסע לדרכו. כשהרבנית

חי ויש לו כסף וזהב כמו שנאמר "לי הכסף והזהב", ונתן לך. תשתמש עם הכסף בשמחה ובבריאות. (זכרונם לברכה)

פרנסתו של יהודי קשורה לסוד ירידת המן, אשר ירד "להודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כי על מוצא פי ה'". הוא נועד לנטוע בנו את ההכרה כי גם בארץ ישראל, בה מגדלים תבואה ועוסקים במלאכה, הפרנסה מגיעה משמים בלבד.

במאמר משנת תשל"ו, מסביר הרבי מליובאוויטש כי עניינו של המן הוא בטול ובטחון. ביחס ליום הנוכחי, המן מבטא ביטול – שכן האוכל מגיע אלי כמתנת חינוך מן השמים, וכאשר הוא נגמר אין לי דבר משלי עבור יום המחרת. ביחס ליום הבא, נדרש ביטחון – בכך שהקב"ה, בטובו, יפרנס אותי גם הלאה. הבטחון הזה, הוא עצמו הגורם לכך שיומשך שפע חדש משמים.

והנה, שני סוגים של צדיקים ישנם: כאלה הנדרשים ל'כלי' גשמי שיכיל את השפע, פעולה כלשהי שנעשית כדי שהפרנסה תגיע אליהם; וישנם צדיקים שאינם זקוקים לכך – כמו אותם צדיקים, שהמן שבמדבר ירד בתוך אוהלם והם לא נדרשו אפילו ללקט אותו.

בתחילה, סבר רבי שמואל כדעת אשתו – שהוא מן הצדיקים הנדרשים לפעולה גשמית עבור פרנסתם. אך לאחר ש"נמלך עם קונו", הבין כי תפקידו שונה והמשיך לשבת על התורה במנוחת הדעת.

(שבת חתן, י"ג שבט תשע"ו)

מנלן? אמנם ר' שמואל התחיל בלימודו כנהוג. כעבור כמה ימים הופיע פריץ אחד ובקש לדבר עם הרב, ונכנס להרב וסיפר לו שהיות והפריץ מקארוב יש לו אדמות במחוז שלו המפרידים בין אדמותיו, ורצונו לקנותם כדי שיהיה לו שטח אחד בלי הפסק. והיות והפריץ מקאריב יוצא היום לצייד, הוא רוצה להפגש אותו ג"כ בתור צייד, ואז יוכל להציע לו דרך אנב הצעה שימכור לי האדמות שלו. כי פריץ פולני טוב, אם אבוא באופן ישר שאני רוצה לקנות ממנו האדמות, ידרוש סכום עצום, אבל בדרך אנב נוכל לבא לידי השוואה.

ובכן, אמר הפריץ, היות והבאתי אתי שתי שקיות דינרי זהב (כנהוג בזמנים ההם, שה' מטבעות זהב עובר לסוחר), רוצה אני להפקיד את השקיות אצל הרב, כי יודע אני שהרבנים היהודים אנשים ישרים והכסף בטוח. יקבל הרב את הפקדון, ובעד כל יום שיהיו אצלו השקיות יקבל דינר זהב מתוכן. ר' שמואל פתח המגירה של השולחן, והכניס בתוכה שתי השקיות עם הדינרי זהב. עברו הרבה ימים, והפריץ לא הופיע. התחיל ר' שמואל לחקור ולדרוש אם הפריץ של קארוב כבר חזר מצידו, ונודע לו שהפריץ מקארוב בכלל לא יצא לצייד, וכי גם הפריץ שהפקיד הדינרים לא נודעו עקבותיו ובכל האזור לא ראו שום תנועה של ציידים.

כשבאה ידיעה זו לבית הרב, נכנסה הרבנית אליו ואמרה: כנראה שהקב"ה נתן לך מה שבקשת! אך הוא ענה לה: לא אשתמש עם הכסף לפני שאסע להחזוה. הוציא מהשק כמה דינרים לפי הימים שהיו אצלו השקיות, שכר עגלה ונסע להחזוה. כשרק פתח דלת הכניסה אל בית הרב, אמר לו החזוה: שמואל'קע, החשבון הוא אמת (דער חשבון איז וואהר)! הקב"ה

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

תגובה אימפולסיבית

ראיתי שמוסבר בחסידות על הציווי "ולא תתורו" שברגע הראשון שרואים בלי כוונה דבר שלא צריכים לראות, וזה לא בשליטה אז לא על זה נאמר האיסור, אלא על הבחירה להמשיך ולהסתכל/לשמוע ברגע השני ואילך.

האם נכון לקחת את זה כעיקרון גם על דברים אחרים בחיים הכרוכים בתגובה אימפולסיבית/טבעית ברגע הראשון, כמו למשל בהלה וצעקה על ילד ששבר משהו, והעבודה היא ברגע השני, כשאפשר כבר לפעול באופן של "מח שליט על הלב"?

מענה:

על תגובה אימפולסיבית כגון צעקה על ילד ששבר משהו כן צריך לשלוט, זה לא כמו ראיית דבר אסור ברגע ראשון שכלל לא נמצאת בשליטת האדם (אלא אם כן יסגור את עיניו כל

היום, כמו שבאמת עשו כמה צדיקים). לא כתוב בתורה 'לא תראו' אלא "לא תתורו אחרי גו'" – תתורו משמע ברצון.

שאלת המשך:

איך אפשר לשלוט על התגובה הראשונית הטבעית, ברגע הראשון? זה נשמע כח לא אנושי, או סוג של אדישות קיצונית.

מענה:

אימפולסיביות היא אמנם טבע ראשון, אך טבע לא מתוקן. כפי שהסברנו פעמים רבות (בכלל ובנוגע לאימפולסיביות בפרט [וראה חוברת עידון המדות עמ' יח]), צריך להגיע ל**טבע שני**, בגימטריא **אמת**. המנועות מתגובה אימפולסיבית איננה אדישות כלל, אלא אדרבה, זוהי גדלות מוחין. אימפולסיביות היא קטנות מוחין. כל כוונת-תיקון ספירת העומר היינו לצאת מקטנות מוחין לגדלות מוחין, כדי לקבל את

התורה בגדלות מוחין (גדלות שני מצד אבא, שהיא ראית המהות – כשהילד שבר את הכוס רואים משהו אחר לגמרי, מהרגע הראשון כבר רואים את ההשגחה והטוב שבזה) בשמחה ובפנימיות. כמובן, אם יש במעשי הילד סכנה כל שהיא רצים מיד להציל כו', עם כל הרגש הגדול של אהבת ישראל כו'.

ברכה למסיבת סידור

ברכה לכל הילדים המתוקים שיתפללו מתוך הסידור החדש בשמחה ובבטחון, שה' יתברך שומע תפלות כל פה, ישמע את תפלותיכם.

ה'שער' של המלה תפלה הוא **פל - פה לב** - צריך שיהיו פיו ולבו שוים בהתחנן האדם לאבינו שבשמים שירחם עלינו ויביא לנו תיכף ומיד ממש את משיח **צדקנו!**

אנכי והילדים

המדרש לילדי ישראל

איך נחצה כאן?

למה? כי באותה שעה שכלם הקריבו
הם היו טמאים. עבורם נתנה ההזדמנות
שניה בפסח שני.

בדרך כלל העקרון בהקדמת
הקרבנות הוא "עבר זמנו – בטל
קרבנו". זהו, פספסת? עליה להמתין
לשנה הבאה. אבל אותם אנשים
טמאים התניצבו לפני משה רבינו ולא
ותרו. "למה נגרע?!", הם תבעו בלהט.
היתכן? אנחנו לא יהודים? לא מגיע לנו?
מה אני לומד מכך? שאין דבר כזה

אבוד. מי שלא מוותר, שמתעקש ולא
מתנאש – מקבל! ה' משנה עבורו את
הכללים ומוסיף בזכותו מצוה מיוחדת
בתורה! אז נכון שעקשנות היא לא
תמיד מדה טובה, אבל כאשר מדובר
בענייני קדשה – היא הופכת למברכת!

ארכאולוגיה של חטא

אותם אנשים שבאו בתביעה למשה
רבינו היו טמאים. הם עסקו בקבורת
מת מצוה ונטמאו בטמאת המת, ולכן
נאסרו בהקדמת הפסח במועדו. אבל

שלום ילדים!

ביום ששי האחרון, י"ד באייר, חל
פסח שני. בזמן שבית המקדש קיים,
משמש יום זה תחנה נוספת להקדמת
קרבן הפסח עבור אלו שלא יכלו
להקריב אותו בחג הפסח, כך שבגליל
שבת זו אמורים להסב מביאי הקרבן
ולאכלו עם מצות ומרורים. פיוס, עד
שיבנה במהרה המקדש, אנו מצינים את
היום רק באכילת מצות, זכר לפסח שני.

חטא נגרע?

האם אתם מכירים עוד חג כזה?
האם נתקלתם בראש השנה נוסף או
ב'ספות שני'? ההזדמנות הנוספת
שמוזרה לחג הפסח. ליל הסדר בארץ
מצרים היתה בעצם עבודת ה' הראשונה
של עם ישראל. צלית הפסח ואכילתו
בגליל ט"ו ניסן היו המצוות הראשונות
שהצטוונו. והנה, שנה לאחר מכן אנו
מוצאים יהודים שלא הקריבו את קרבן
הפסח בזמנו ופספסו את ההזדמנות.

לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

מאלו... כי גם במצב אטום של טשטוש, לפחות אני עדין נמצא על המסלול, לא ירדתי מהדרך. אבל מי שנמצא בדרך רחוקה כבר נמצא במצב קשה יותר. הוא אינו אטום, אלא **אבוד**. מכשיר הנווט שלו אבד את הקליטה והסמן שבמכשיר מסתובב סביב עצמו... אותו 'רחוק' כבר שוכח שיש תורה ויש מצוות, אבל באמת גם הוא אינו אבוד, גם לו נתנת הזדמנות שניה.

מצבו של מי יותר חמור ממנו? מי שטוען שהוא כלל אינו מענין ללכת בדרך. לא שהוא אבד אותה, הוא פשוט **בוחר שלא ללכת בה**. זה נקרא מזיד, מי שעובר על רצון ה' מתוך ידיעה וחסר אכפתיות. יש מקרים חמורים בהם נעשות אותן עברות בדוקא, במטרה להכעיס ולהרגיז. הוא לא סתם "בדרך רחוקה", אלא הוא יודע מהו "לכם", אבל טוען שאינו שייך לכה, אף שהוא יודע את חמרת האסור. האם אדם כזה אבוד? לא! פסח שני נותן גם לו הזדמנות נוספת.

ובכל זאת יש רחוק גדול יותר ומסכן מכך. שיא הרחוק הוא פאשר החטא משתרש אצל האדם והופך אצלו לרגילות. הוא לא מתובח אף, הוא לא חושב שהוא צודק יותר ממך — הוא פשוט התרגל. מרגע זה ואילך הוא משכנע שלא רק הוא השונה, היוצא מן הכלל, אלא שכל ההתנהגות הרגילה והרצויה. בדמיונו משכנע

פאשר משה רבינו מבשר להם על האפשרות המיוחדת שנתנה להם הוא מוסיף לרשימה עוד נמענים, וכך הוא אומר: "איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה לכם או לדרתיכם". מי שמדיק בפסוק מזהה בו לא פחות מארבעה מקרים שונים: "טמא לנפש", "בדרך רחוקה", "לכם", "לדרתיכם".

המקרה הראשון הוא של מבקשי הבקשה: מי שנטמא. מה זה אומר לי היום? טמאה היא **מצב של אטימות**. הלב שלנו חי ופועם וגם המוח עובד ללא הפסקה, אבל יש מצב שהפעילות של שניהם אינה מרגשת. מתי? פאשר הם מתפסים במעטה המסתיר ואוטים אותם. לדגמה, כשאני נזכר בפעשה תשע בערב שלא למדתי כלום למבחן מחר ורק אז פותח את המחברת כדי ללמוד ולהתכונן אליו — אני כבר לא קולט כלום. העייפות מכריעה אותי והמוח נעשה ממש אטום, כך ששום חמר לא נקלט בו. זהו סוג של "טמטום המוח". ומהו "טמטום הלב"? אני מבין היטב את מה שמסביר לי אבל לא מצליח להרגיש אותו ולהתחבר אליו. אני מסגל לשמע בשורה טובה ומשמחת, אבל הלב שלי לא מרגיש כלום. אני רוצה מאוד להתפלל בכונה, אומר כל מלה ומלה מהסדור, אבל הלב נמצא במקום אחר. לא נפתח, קשה כמו בלוק...

נשמע מאתגר? יש מקרים קשים

מספר בגמרא נקשר עם עוד משפט מפר, הנאמר בעתות צרה. בשעה שאנו מתקשים לזהות תקוה בדרך הטבע ואנו נזקקים לישועה שמימית המשפט הממלץ הוא: "אלקא דרבי מאיר עניי". אז הנה לנו דמות של "אין מצב אבוד!". אגב, עוד גבדה מעניינת: מעות הצדקה שנאספו ברחבי הגולה בדורות האחרונים עבור עניי ארץ ישראל נקראו "קפת רבי מאיר בעל הנס", וגם צדקה זו נקשרת עם סגולות לישועה מצרה.

ומהי הקביעה הכי מפרסמת ששמענו מרבי מאיר? שכל יהודי, גם מי שנפל לחטא החמור ביותר, נקרא בנו חביבו של ה' יתברך! "בנים אתם לה' אלהיכם" – **בין כה ובין כה קרויים בנים!**

שנזכר לראות בכל יהודי בן יחיד של ה'!

שבת שלום ומברך!

נ?

כי כך היה מאז ומעולם וכי על כלם לסגל את אותה התנהגות רעה. זה כבר מצב בו הדרך הרחוקה הפכה להיות "לדרתיכם". אבל... גם למי שנפל לשבוש זה יש סכוי בפסח שני!

פ' כז: קרי"ס פנים

ביום ששי יחול עוד ארוע חשוב: לפי המסורת י"ד אדר הוא גם יום הלולתו של **רבי מאיר בעל הנס**. כל ארוע שמתרחש הוא בהשגחה פרטית, כל שכן כאשר מדבר בארוע כמו הסתלקות של צדיק, ולכן יש קשר בין "אין מצב אבוד" של פסח שני עם דמותו הפלאית.

למה אני מכנה את רבי מאיר 'דמות פלאית'? האמת, לא אני התחלתי עם זה... הכנוי הרווח בעם ישראל לרבי מאיר הוא "בעל הנס". גם לאברהם אבינו, ליצחק וליעקב ולמשה רבינו ארעו נסים, אבל מבין כלם דוקא רבי מאיר זוכה להקרא בשם זה. הנס עליו

המשך מעמ' 25 >>>

רק אחר הגילוי של "טוב מאד" נכנסת שבת קדש – "ויכלו... ויכל אלהים..." (לשון כליון) – אין יותר אלהים, מדת הדין, הכל חסד ורחמים, "יום שכולו אור" (אריכות אפים, סוד גילוי חיצוניות כתר-עליון, פרצוף אריך אנפין, הגילוי שכל מה שקרה, גם בסבת הבחירה החפשית של בן האדם, היה רצון השי"ת) "ומנוחה לחיי העולמים" (תענוג, שאינו תמיד, אלא עולה תמיד "מחיל אל חיל", ב"אין ערוך", סוד גילוי פנימיות כתר-עליון, פרצוף עתיק יומין, ועד לגילוי רדל"א, סוד האמונה, שהיא-היא התענוג-מנוחה העתידי, וד"ל).

בחכמה [נסד ארץ]. שם אהיה ("אהיה אשר אהיה"), השם של יציאת מצרים, לידת העם מתוך רחם האם, הוא שם הבינה ("אם הבנים שמחה"). נמצא שהשכר (הגלוי) בא מהחכמה, מוחין דאבא, ואילו ענש, שהוא באמת שכר נסתר (שיתגלה לע"ל, בחינת אמא עילאה), בא מהבינה, מוחין דאמא (דמינה דינין מתערין בעלמא דיין).

חכמה ובינה, אבא ואמא, הם "תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין". שכר גלוי, חכמה, הוא "טוב" ואילו שכר נסתר (ענש), בינה, הוא "טוב מאד".

חשבת עכשיו על מישהו? תתפלל עליו!

תפקיד עיקרי של הצדיק בעולם הוא להעלות נשמות שנפלו – נשמות קרובות הקשורות לשרש נשמתו והמבקשות ממנו את עזרתו. כמו מציל מיומן, עליו להזהר מלהסחף אחר אותן נשמות נפולות, אלא להתמיד בדרכו מעלה-מעלה ולהעלות אותן איתו.

בדרך כלל, כשקוראים הדרכות כאלו בספרי החסידות, חושבים שהן מיועדות לצדיק. אני הרי מהנשמות שצריכות להאחז בצדיק כדי שיעלה אותן... אבל באמת "ועמך כלם צדיקים", והעבודה הזו שייכת לכל אחד ואחד.

יסוד דרך הבעל שם טוב הוא האמונה בהשגחה הפרטית ותשומת הלב אליה. ההשגחה היא לא רק במאורעות הסובבים את האדם, אלא גם במה שחולף במחשבותיו. כאשר עולה מישהו במחשבתו – מהעולם הזה או מעולם האמת, מוכר או בלתי-מוכר לו – זהו סימן שעליו לחשוב עליו טובות ולהתפלל עליו (תוך זהירות מנפילה לכעס עליו או להגדרות אחרי הרע שבו).

אם מישהו נקרה בדרכי – עלי לעזור לו. אם מישהו נכנס למחשבתי – עלי להתפלל עליו. בזמני גדלות עלי להכיר בגדלותי, ולדעת שאנשים מגיעים אל מחשבתי כדי שאעשה להם טובה. בזמני קטנות, עלי לדעת את קטנותי, ולקוות שאני נכנס למחשבותיהם של אנשים שיעשו לי טובות.

בהדרכה החשובה הזו עוסק השבוע השיעור במאור עינים, הלוקח הדרכות גבוהות שנכתבו לצדיקים ופורט אותן לדרישות אפשריות למימוש בחיי היום-יום שלנו.

להצטרפות למפיצי נפלאות:

itiel@pnimi.org.il

85-bit.ly/niflaot

052-4295164 או סקרו:

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים? שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון:

079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים